

PRASIDEDA NAUJAS LIETUVOS IR JAV STRATEGINIO BENDRADARBIAVIMO ETAPAS

Washington D.C., rugpjūčio 30 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Baltuosiuose rūmuose tarėsi su Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentu Barack Obama ir aptarė šalių strateginio bendradarbiavimo stiprinimo galimybes, energetinio ir kibernetinio saugumo klausimus, transatlantinius ekonominius ryšius.

Pasitarime taip pat kalbėta apie santykius su Rytų partnerystės šalimis ir Rusija, geopolitinius pokyčius ir regiono saugumui grėsmę keliančius procesus. Susitikime taip pat dalyvavo Latvijos Prezidentas Andris Bērzinis ir Estijos Prezidentas Toom Hendrik Ilves.

Baltijos šalių ir JAV Prezidentų susitikime pabrėžta, kad JAV ir Europos saugumas yra neatsiejami, o Baltijos šalių nepriklausomybė, suverenumas ir teritorinis vientisumas yra nuolatinis JAV interesas.

JAV parengtoje informacijoje apie bendradarbiavimą su Lietuva (vadinamajame „Factsheet“) pabrėžiamas mūsų šalies indėlis sprendžiant viso pasauliui saugumui kritinius klausimus. Aukštai įvertinami Lietuvos pasiekimai išmaniosios gynybos srityje - aktyviai veikia NATO energetinio saugumo ir Branduolinio saugumo kompetencijos centrai, užtikrinama parama ilgalaikiai NATO oro policijos misijai Baltijos šalyse. Pripažįstamas profesionalus Lietuvos dalyvavimas

Baltųjų rūmų pasitarime rugpjūčio 30 d. Latvijos prezidentas Andris Bērzinis, Estijos prez. Toomas Hendrik Ilves, JAV prezidentas Barack Obama, Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė ir JAV viceprezidentas Joe Biden.

Dž. G. Barysaitės nuotr.

saugumą ir pastovumą užtikrinančiose misijose Afganistane ir kituose pasaulio regionuose. Taip pat akcentuojamas bendradarbiavimas energetikos, prekybos, Rytų partnerystės, pasaulinės interneto politikos, kibernetinio saugumo, švietimo ir mokslo srityse, **vadovu mainų programos, kuriose dalyvavo ir Prezidentė Dalia Grybauskaitė.**

Pasak Prezidentės, pasiekusi pirmojoje Partnerystės ir Bendradarbiavimo Chartijoje numatytus tikslus Lietuva pereina į naują, platesnio strateginio bendradarbiavimo su JAV lygį. Tai reiškia naujas galimybes užtikrinant Lietuvos žmonių saugumą ir gerovę.

„Lietuvos ir JAV bendradarbiavimas per pastaruosius metus kaip niekada sėkmingas ir rezultatyvus. Pasiekėme pagrindinius Chartijos tikslus. Dabar mūsų žmonių saugumui kyla naujų iššūkių, ir reikia kitų sprendimų. Todėl Lietuva ir Baltijos šalys pereina į naują strateginio bendradarbiavimo su JAV etapą“, - sakė Prezidentė. Pasak Prezidentės, JAV siekis stiprinti bendradarbiavimą su Baltijos ir Šiaurės šalimis padės Lietuvai siekti strateginių tikslų.

JAV palaiko Lietuvos ir Baltijos šalių energetinio savarankiškumo siekį ir įsipareigoja stiprinti energetinį Baltijos regiono saugumą. Tiesioginė

parama išsakyta Lietuvos vykdomam Trečiojo energetikos paketo įgyvendinimui, energetinėms jungtims su Vakarais, energijos išteklių tiekimo įvairovės užtikrinimui. Prezidentės teigimu, prie alternatyvių energijos šaltinių gali prisidėti ir JAV, palengvindama leidimų išdavimą skalūninių dujų eksportui į NATO šalis, taip pat ir Lietuvą. JAV dujos yra keturis kartus pigesnės nei Europoje.

Branduolinio saugumo užtikrinimas - taip pat bendras Lietuvos ir JAV interesas. Bendradarbiavimas šioje srityje Lietuvai svarbus siekiant, kad aukščiausieji tarptautiniai saugumo reikalavimai būtų taikomi kaimynystėje planuo-

jamoms AE. Pernai Lietuva buvo pakviesta į Branduolinio saugumo viršūnių susitikimą Seule. Lietuvoje taip pat veikia kartu su JAV pagalba įsteigtas Branduolinio saugumo centras.

Saugi Rytų kaimynystė taip pat bendras Lietuvos, ES ir JAV siekis. Pasak Prezidentės, demokratizacijos plėtra Rytų partnerystės šalyse yra svarbi ne tik šių šalių raidai, bet ir viso pasaulio saugumui, todėl Ukrainos eurointegracija ir rezultatyvus Vilniaus viršūnių susitikimas turi geostrateginę reikšmę.

Santykių su Rytų partnerystės šalimis stiprinimas yra vienas svarbiausių šiuo metu ES Tarybai pirmininkaujančios Lietuvos principų. Lietuvos pastangomis siekiama, **kad Vilniaus viršūnių susitikime ši rudenį būtų pasirašyta ES asociacijos sutartis su Ukraina bei parafuotos asociacijos sutartys su Moldova, Gruzija ir Armėnija.**

Lietuvos vadovė su JAV Prezidentu taip pat aptarė per Lietuvos pirmininkavimą ES Tarybai pradėtas derybas dėl Transatlantinės ES ir JAV prekybos sutarties. Didžiausias pasaulyje prekybinis susitarimas padės sukurti milijonus naujų darbo vietų, paskatins investicijas ir ekonomikos augimą.

Baltijos šalių ir JAV Prezidentai aptarė ir padėti Sirijoje, kuri kelia rimtą susirūpinimą visai tarptautinei bendruomenei. Šalies vadovė pabrėžė, kad cheminio ginklo naudojimas yra nepateisinamas.

Prezidentės spaudos tarnyba

S. DARIAUS IR S. GIRĖNO SKRYDŽIO 80-MEČIUI SKIRTA PARODA – VIENAME DIDŽIAUSIŲ PASAULIO ORO UOSTŲ

Parodos atidaryme dalyvavo (iš kairės): LR garbės konsulas Stanley Balzekas, LR Seimo narys, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto narys Arvydas Anušauskas, Čikagos aviacijos departamento atstovė Gretchen Meyer, generalinis konsulas Marijus Gudynas ir JAV LB Tarybos pirmininkas Juozas Polikaitis.

LR Generalinio konsulato Čikagoje nuotr. ir inf.

Šių metų rugpjūčio 19 d. S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečio metinėms skirta paroda „Mes skrisime į Lietuvą“ („We shall fly to Lithuania“) pradėta demonstruoti į didžiausių pasaulio oro uostų penketuką patenkančiame Čikagos O’Hare tarptautiniame oro uoste.

Atidaryme dalyvavo LR Generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, Lietuvos Seimo narys, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto narys ir buvęs pirmininkas Arvydas Anušauskas, LR garbės konsulas Stanley Balzekas, JAV Lietuvių bendruomenės tarybos pirmininkas Juozas Polikaitis, Čikagos aviacijos departamento atstovė Gretchen Meyer ir kiti.

Savo kreipimesi generalinis konsulas Gudynas dėkojo O’Hare oro uosto atstovams už suteiktą galimybę parodą

pristatyti gausiam keleivių skaičiui: „itin smagu, jog glaudžiai bendradarbiaujant Lietuvos generaliniam konsulatui Čikagoje, Vytauto Didžiojo karo muziejui, Balzeko lietuvių kultūros muziejui bei Čikagos aviacijos departamentui, parodą apie Lietuvos ir Amerikos didvyrių žygdarbį turės galimybę pamatyti dar bent vienas milijonas amerikiečių ir turistų“. Kasmet apie 67 milijonų keleivių aptarnaujančiame O’Hare oro uoste paroda „Mes skrisime į Lietuvą“ bus pristatoma iki rugsėjo mėnesio vidurio. Vėliau ji bus eksponuojama Čikagos kultūros centre pristatant Lietuvos pirminkavimą Europos Sąjungos Tarybai, bei Palwaukee oro uoste, kuriame S. Darius ir S. Girėnas skrydžiui paruošė „Lituanica“, po to parodą planuojama eksponuoti ir kituose Šiaurės Amerikos miestuose.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Krikšto jubiliejus rugpjūčio 2-4 dienomis sutraukė tūkstančius žmonių. Tikėjimo ir bendravimo jausmų vedami žemaičiai ne tik iš visos Žemaitijos, bet ir iš kitur vyko į Telšius ir Varnius švęsti Žemaičių krikšto 600 metų jubiliejų. Atvyko delegacijos iš užsienio. Telšiai buvo pasirengę, išpuošė savo miestą, gyventojai teigė norėję įprasminti krikšto jubiliejų ir jam ruošėsi visus metus.

Telšiai tikėjimo šventės dvasia liudijo savo tikėjimą rinkdamiesi į mokslines konferencijas. Telšių ir Varnių muziejai atidarė krikšto jubiliejui skirtas parodas. Vyko religinių giesmių koncertai, savo kūrybą skaitė susirinkusiems Žemaitijos kunigai. Skambėjo net roko opera.

Popiežiaus Pranciškaus palaiminimą susirinkusiems į šventę žmonėms perdavė jo pasiuntinys Vengrijos kardinolas Peter Erdo. Jis tikino, kad popiežius labai džiaugėsi, kai sužinojo, kad šią žiemą šimtai žemaičių krikšto jubiliejaus proga buvo atvykę į Romą, aplankyti apaštalų Petro ir Pauliaus kapų. Taip pat popiežius priminė, kad krikšto, o kartu ir tikėjimo dovana visuomet nauja, gyva ir veiksminga. Kardinolas P. Erdo pastebėjo, jo tuomet, kai nesigilinta į tikrąją krikščionybės bei tikėjimo esmę, vyko karai ir žiaurios žudynės. Jis pabrėžė, kad krikščionybė, kurią žemaičiai priėmė paskutiniai Europoje, skelbia taiką ir santarvę.

Ypatingą dėmesį popiežius Pranciškus savo laišku parodė Lietuvos jaunimui. Jiems priminė, kad tikėjimas yra laimės raktas. Jaunus žmones popiežius ragino būti užkariautais Kristaus.

Vienas įsimintiniausių Žemaičių krikšto 600 metų jubiliejaus renginių buvo Telšiuose nueitas Kryžiaus kelias, į kurį įsiliejo didžiulės minios žmonių. Jaunieji žemaičiai surengė piligriminę kelionę iš Šatrijos kalno į Luokę. Vėliau jaunimas susirinko Varniuose, kur ir gavo popiežiškąjį palaiminimą.

Telšiuose Insulos kalvos papėdėje esančioje Didžiojoje Žemaičių sienoje buvo atidengta istorinė plokštė Žemaitijos krikštui „Euruopas krėkšt 313-1413 m.“ Tai padaryti patikėta Telšių vyskupui Jonui Borutai, SJ, ir Lietuvos prezidentei Daliai Grybauskaitėi.

Atidengdama šią plokštę Lietuvos vadovė priminė, kad švęsdami žemaičių krikštą savotiškai susitinkame su savo protėviais, iškovojuisiais mums tikėjimą. Prezidentės teigimu, žemaičių krikštas - svarbus ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos istorijoje įvykis, užbaigęs daugiau kaip tūkstantį metų trukusį krikščionybės plitimą visame žemyne. „Krikštas sujungė Lietuvą su krikščioniškąja Europa. Vadinasi ir su kultūra, mokslu bei tikėjimo vertybėmis. Išlaikydami savitumą, tapome stiprios ir vieningos bendruomenės dalimi“. Prez. D. Grybauskaitė pabrėžė, jog pasirinkusi krikštą Lietuva žengė europietišku keliu.

Prezidentė į minią prabilo ir žemaitiškai, todėl sulaukė audringų plojimų. Ji dalyvavo krikšto jubiliejaus šv. Mišiose, kurias aukojo daugiau kaip šimtas kunigų. Įvairūs jubiliejui skirti renginiai vyks ta nuo metų pradžios. Paskutinė pagoniška Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemė — Žemaitija krikštyti pradėta 1413 m. 1417 m. spalio 23 dieną įkurta Žemaičių vyskupija, jos vyskupu buvo Motiejus Trakiškis.

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, vadovaudamasi Konstitucija ir atsižvelgdama į Vyriausybės teikimą, pasirašė dekretus, kuriais atšaukė Artūrą Žurauską ir Renatą Jušką iš ambasadorių pareigų. A. Žurauskas nuo rugsėjo 30 dienos atšaukiamas iš Lietuvos Respublikos nepaprastojo ir įgaliootojo ambasadoriaus Azerbaidžano Respublikoje pareigų.

Su finansų ministru Rimantu Šadžiumi LR prez. Dalia Grybauskaitė aptarė ekonominę ir finansinę šalies padėtį, kitų metų valstybės biudžeto formavimą, Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinį įstatymą bei Konstitucinio Teismo nutarimų dėl darbo užmokesčio mažinimo neproporcingumo ir pensijų kompensavimo įgyvendinimą. Šiuo metu Lietuvos ekonomika yra viena sparčiausiai augančių Europoje, tai palaipsniui turi pradėti justi visi žmonės.

JAV prez. B. Obama paskyrė dvi moteris kabineto lygio pareigoms: Susan E. Rice, vidury, patarėja saugumo klausimais ir Samantha Power Jungtinių Tautų ambasadore.

AP

JAV Valstybės sekretorius (Užsienio reikalų ministras) John Kerry kaltino Siriją nusikaltimu naudojant cheminius ginklus žudant savo šalies gyventojus, kurie pasisako prieš diktatorišką B. Assad režimą. *GI*

JAV PATI NUSPRĖS, KAS ATSAKINGAS UŽ CHEMINES ATAKAS SIRIJOJE

Washington D.C., rugpjūčio 30 d. JAV valstybės sekretorius Johnas Kerry tvirtina, kad per cheminę ataką rugsėjo 21 d. Sirijoje žuvo 1429 žmonės. Pasak jo, nėra kokių abejonių, kad tai padarė Bashar al-Assado režimas.

„JT negali nuspręsti, kas atsakingas už chemines atakas Sirijoje, JAV tai padarys pati“, – kalbėjo J. Kerry. Anot jo, Sirijos režimas turi didžiausius cheminių ginklų resursus Artimuosiuose Rytuose ir jis tuos resursus panaudojo prieš savo žmones.

JT cheminio ginklo ekspertai baigė tyrimą Sirijoje

JT ekspertai baigė darbą Sirijoje, jie parengs ataskaitą, kuri parodys, ar šioje šalyje buvo panaudotas cheminis ginklas, sakė rugpjūčio 30 d. JT atstovas Martin Nesirky. „Grupė užbaigė mėginių ir įkalčių rinkimą, – sakė jis žurnalistams. – Jie dabar pakuoja daiktus; jie išvyks iš Damasko, iš Sirijos rytoj“.

Sirijos opozicija nusivylusi

Sirijos opozicija nusivylusi britų parlamento sprendimu nepritarti karinei intervencijai į pilietinio karo niokojamą šalį. „Gaila, kad britų deputatai nesuprato tikrosios padėties Sirijoje“, - agentūrai *AFP* sakė Turkijoje gyvenantis sirų opozicijos atstovas. Anot jo, Londono sprendimas gali padrąsinti Sirijos prezidentą Bashar al Assad „vėl panaudoti cheminį ginklą daug didesniu mastu“.

Kartu opozicionierius teigė esąs įsitikinęs, kad Damasko režimui bus smogtas karinis smūgis. „JAV aiškiai pasakė, kad B. al Asad peržengė raudoną liniją“. Be to, Prancūzija

patvirtino savo pasirengimą prisidėti prie atakų.

Didžiosios Britanijos parlamentas rugpjūčio 29 d. vakarą atmetė vyriausybės prašymą pritarti karinei intervencijai į Siriją, kurios valdžia esą panaudojo cheminį ginklą.

Sirijos krizė aptarta su galingųjų JT Saugumo Tarybos narių atstovais

Nutraukęs vizitą Europoje, JT generalinis sekretorius Ban Ki-moon rugpjūčio 30 d. susitiko su JT ambasadoriais iš Didžiosios Britanijos, Kinijos, Prancūzijos, Rusijos ir JAV, ir aptarė cheminio ginklo panaudojimo Sirijoje sukeltą krizę.

Ban Ki-moon vis įkalbinėja JAV prezidentą Barack Obamą ir kitus pasaulio vadovus nepradėti karinio smūgio Sirijai, kol JT ekspertai nebaigė darbo šioje šalyje. „Jis ketina su šalimis narėmis svarstyti įvykius Sirijoje, susitikęs su nuolatinėmis Saugumo Tarybos narėmis“, – sakė JT atstovas spaudai Martin Nesirky.

Britų ambasadorius Jungtinėse Tautose Mark Lyall Grant sakė, kad pasiuntiniai sieks JT inspektorių apklausos „atnaujinimo“ ir „bendros diskusijos“ apie įvykius Sirijoje.

JAV su sąjungininkėmis svarsto karinio smūgio Sirijai variantą, o Rusija ir Kinija tam griežtai prieštarauja.

NATO nedalyvaus smogiant Sirijai

Įtariamą cheminio ginklo panaudojimą Sirijoje reikalauja tarptautinio atsako, bet NATO nedalyvaus jame, pareiškė rugpjūčio 30 d. Danijos žiniasklaidai NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen.

„Aš nematau NATO rolės tarptautinėje reakcijoje į (Sirijos) režimą“, – sakė

A.F.Rasmussen žurnalistams Vailės mieste, pranešė dienraštis „Politiken“.

NATO vadovas pažymėjo, kad įtariamą cheminių ginklų panaudojimas yra „siaubingas ir baisus aktas; cheminės atakos – akivaizdus tarptautinių normų pažeidimas, nusikaltimas, kurio negalima ignoruoti“.

„Jis reikalauja tarptautinio atsako, kad daugiau nebepasikartotų“, – pridūrė A.F.Rasmussen.

Anksčiau NATO generalinis sekretorius primygtinai ragino Sirijos konfliktą spręsti politinėmis priemonėmis.

A.F.Rasmussen dar sakė esąs visiškai įsitikinęs, kad dėl dujų atakos kaltas Sirijos režimas. „Aš nė kiek neabejoju, kad režimas įvykdė cheminę ataką, – sakė jis. – Kai matai, kas turi cheminį arsenalą ir priemonės jam panaudoti atakoje, turi sakyti, jog tai tas režimas“. „Nėra kaip sakyti, kad opozicija pajėgtų surengti tokią ataką“, – dar pridūrė A.F.Rasmussen.

Vakarų karinių pajėgų būklė

Pagrindinė bet kokio karinio atsako į įtariamą cheminio ginklo panaudojimą Sirijoje našta, atrodo, teks Jungtinėms Amerikos Valstijoms, kai Didžioji Britanija atsisakė prisidėti prie kampanijos savo ginkluotosiomis pajėgomis.

Vėl galimo žaibiško smūgio Sirijos kariniams objektams smagalyje esanti Amerika, sustiprinusi savo karinio jūrų laivyno pajėgas Viduržemio jūros rytuose, gali tikėtis Prancūzijos pagalbos.

Šimtais sparnuotųjų raketų ginkluoti penki JAV eskadriiniai minininkai, manoma, rengiasi smogti į Sirijos arsenalus ir vadavietes.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

ANTRASIS PASAULINIS KARAS – DAUGIAUSIA ŽALOS PADARĘS ŽMONIJAI

■ Europoje karas prasidėjo 1939 m., kai nacių Vokietija ir komunistų Sovietų Sąjunga, sudariusi Molotov-Ribbentrop paktą, užpuolė Lenkiją ir okupavo Baltijos ir kitas valstybes. Didžioji Britanija ir Prancūzija paskelbė karą Vokietijai, tačiau kariauti nesiruošė. Per kelias „žaibo karo“ savaites oro pajėgos ir tankai privertė Lenkiją pasiduoti. Labai padėjo vokiečių bombonešiai, pasižymėję savo taiklumu ir sirenomis – „Jerichono trimitais“, kurios pradėdavo kaukti ir paveikdavo lenkų moralinę būklę. Raudonoji armija užėmė Lenkijos rytinę sritį, kaip buvo sutarta.

Prasidėjus karui, 1939 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos Vyriausybė paskelbė neutralitetą. Rugsėjo 17 d. į Lenkijos okupuotas lietuviškas žemes įžengė Sovietų Sąjungos kariuomenė. Įvykiai tuo metu vyko pagal 1939 m. rugpjūčio 23 d. sutartį bei tų pačių metų rugsėjo 28 d. Vokietijos ir Sovietų Sąjungos sienų nustatymo ir draugystės sutarties slaptuosius protokolus. Pagal juos Lietuva pateko į Sovietų Sąjungos įtakos sferą. 1939 m. spalio 10 d., po kelių dienų derybų, buvo sudaryta Vilniaus ir Vilniaus srities perdavimo Lietuvai ir tik dalis Vilniaus krašto žemių, mainais įsileidžiant į Lietuvą sovietų karines bazines. 1939 m. spalio 14 d. sutartį ratifikavo Lietuvos Seimas.

Per „Kauno radiofoną“ paskelbus apie Vilniaus atgavimą, per Lietuvą nusirito sulaikyto džiaugsmo banga. Karinė vadovybė ėmė ruoštis Vilniaus ir Vilniaus krašto perėmimui. Iš įvairių kariuomenės dalinių buvo sudaryta Vilniaus rinktinė. Jos vadu paskirtas divizijos generolas Vincas Vitkauskas. Vilniaus rinktinės pajėgos spalio 15-16 dienomis buvo sutelktos prie demarkacijos linijos. Žygį planuota pradėti spalio 17-18 dienomis, tačiau Lietuvos kariai turėjo laukti dešimt dienų, nes tuo metu **sovietų kariai plėšė Vilnių**. Tik spalio 27 dieną buvo leista žygiuoti į Vilniaus kraštą. Tuo metu tautos gerbiamas „Pupų dėdė“ (Pulgis Andriušis) uždainavo „*Vilnius mūsų, o mes rusų*“. Daina žaibiškai paplito Lietuvoje.

Šiam žygiui paminėti buvo fotografijų paroda. Nuotraukose atsispindi to istorinio įvykio momentai: demarkacijos linijos peržengimas prie Širvintų, įžengimas į Vilnių, padėkos pamaldos Aušros Vartų koplyčioje, Lietuvos valstybės vėliavos iškėlimas Gedimino kalno pilies bokšte. Tai daugiausia Juliaus Miezlaiškio ir Vytauto Augustino fotografijos. Jų darbai saugojami Lietuvos muziejuje.

Sovietų Sąjunga grąžino Lietuvai tik mažiau nei pusę Vilniaus krašto, okupuoto želigovskininkų, kitą dalį priiskirdama Baltarusijos SSR.

1941 m. birželio 22 d. vokiečių kariai užėmė Lietuvą. Tuo pačiu metu įvyko Lietuvių aktyvistų sukilimas prieš Sovietų Sąjungos valdžią. 6 savaitėms buvo atkurta nepriklausomybė ir paskelbta laikinoji Juozo Ambrazevičiaus Vyriausybė, tačiau jos nepripažino naciai. Rugpjūtį Lietuva

„LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS“ KETURIASDEŠIMTMETĖS SUKAKTIES PAŽENKLINIMAS

Kai sovietinis okupantas palaužė Lietuvos partizaninį frontą, liko vienintelė, nepasidavusi okupantui institucija – Lietuvos katalikų Bažnyčia. Ne fizine galia, o dvasine tvirtybe Bažnyčia viešai ir pogrindyje priešinosi okupantui, iš tikrųjų vedė Tautą doros keliu išsilaisvinimo link.

Kai kalbama apie Nepriklausomybės atgavimą, dainuojančiąją revoliuciją, visi nuopelnai perdėm priskiriami neva staigiai gimusiam Lietuvos Sąjūdžiui. Žinotina, kad Tautos Sąjūdis iš nieko negalėjo rasti; jam pagrindą ir ištakas suteikė Vasario 16-osios Lietuva, 1949 m. vasario 16-osios Deklaracija, partizaninio karo aukos ir atraminė uola – Lietuvos katalikų Bažnyčia, kurios sunaikinti ir jos veiklos nutraukti okupantas nepajėgė. Nors vyko nuožmi ateistinė propaganda, persekiojami bei žudomi dvasiškiai, uždarinėjamos bažnyčios, pakankamai didelė Tautos dalis okupantui nepasidavė, viešai ir pogrindyje okupacijai priešinosi. Tos nepalaužiamos ir nesunaikinamos dvasios užteko Sąjūdžiui rasti, per jį Nepriklausomybę atgauti.

Ypatingą vietą kovoje su okupantu užima prieš keturiasdešimt metų pradėtas leisti pogrindžio leidinys „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“ (LKBK). Nors šis leidinys nuožmaus persekiojimo sąlygomis negalėjo pasiekti visos Lietuvos visuomenės, tačiau slapčia išgabentas į užsienį ir skelbiamas per užsienio radiją, pasiekdavo tautos ausis, buvo šaukte šaukiančiu kreipiniu pagalbos į Laisvojo pasaulio tautų sąžinę.

Pažymint LKBK leidybos pradžios keturiasdešimtmetį, Vilniaus pakrastyje pastatyta Šv. Kristoforo skulptūra.

Legenda byloja, kad pirmaisiais krikščionybės laikais gyvenęs šventasis Kristoforas buvo stiprus, stotingas vyras. Jo siekis buvęs tarnauti tik galingiausiam valdovui pasaulyje, kuriam galėtų pasiūlyti savo jėgą ir ištvermę. Iš pradžių aukojosi karaliui, nes manė, kad jis

galingiausias, bet pamatęs, kad šis silpnas ir lengvai nugalimas, atsisakė. Supykęs karalius jį uždarė į kalėjimą ir sukaustė grandinėmis. Tačiau, sutraukęs grandines Šv. Kristoforas išėjo iš kalėjimo. Tada karalius prieš jį pasiuntė kariuomenę, bet daugelį kareivių jis patraukė savo pusėn, padėdamas jiems atsiversti iš pagonybės į krikščionybę. Vėliau Šv. Kristoforas trumpam parsisamdė šetonui, bet netrukus pamatė, kad šis bijo maldos, tad suprato, kad velnias taip pat yra silpnas ir atsisakė jam tarnauti. Galingiausiai Šv. Kristoforas apsigyveno pas atsiskyrėlį, kuris jį išmokė tarnauti Viešpačiui – Pasaulio Valdovui. Bet gyventi vien tik aukomis ir maldomis šiam milžinui nepakako. Tada atsiskyrėlis jam patarė per sraunią upę pernešinėti silpnus žmones, kurie neįstengia pereiti gilios ir sraunios upės, kurioje nėra kelto. Pakrantėje nuolat sustodavo būreliai žmonių. **Vieną kartą pernešti per upę paprašė mažas vaikelis.** Šv. Kristoforas kantriai nešė jį, bet kuo arčiau buvo kitas krantas, tuo vaikelis darėsi sunkesnis, kilo smarki audra. Pavargęs ir suprakaitavęs jis stengėsi nešti iš visų jėgų ir kai pasiekė upės krantą, vaikelis pasisakė esąs Kristus ir su savimi nešąs viso pasaulio sunkumus. Tada Šv. Kristoforas suprato, kad fizinė jėga dar nieko nereiškia, kad yra dar stipresnė – dvasinė jėga.

Išpažįstantieji katalikų tikėjimą neabejoja, kad Šv. Kristoforo užtarimas apsaugo nuo nelaimių įvairiose kelionėse, o namus – nuo stichinių nelaimių – griautinių, uraganų, žemės drebėjimų. Taip pat atverčia nusidėjėlius, gydo alkoholikus, gelbsti nuo staigios ir netikėtos mirties. Paprastai šis šventasis vaizduojamas brendantis vandeniui, pasirėmęs lazda, ant pečių nešantis vaikelį Jėzų, kuris viena ranka laimina, kitoje laiko žemės rutulį. Būtent taip jis pavaizduotas ir Vilniaus miesto herbe, kuris Lietuvos sostinei buvo suteiktas 1330 m. Po

Nepriklausomybės atkūrimo Šv. Kristoforas vėl paskelbtas Vilniaus globėju.

Taigi dvasinė jėga ir buvo tas pamatas, ant kurio susikūrė Lietuvos Sąjūdis, vedęs Tautą į nepriklausomybę, todėl ir Šv. Kristoforo simbolis labai dera esminiam reiškiniui įprasminti, LKBK leidybos pradžiai paženklinti.

Medžiaginė minimo paženklinimo išraiška – Šv. Kristoforo skulptūra – Vilniaus šviesuolio, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių ir Sausio 13-osios medalininko, TS–LKD nario, bitininko Antano Gelumausko rūpesčiu radosi sostinės priemiestyje, Rokantiškių mikrorajone. Vien rūpesčio, žinoma, nebūtų užtekę, tačiau iniciatyvą finansiškai parėmė europarlamentarai Juozas Imbrasas, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Leonidas Donskis, savanoris Petras Gudmonas, Vilniaus savivaldybė. Skulptūros autorius yra savo kūryba pagarsėjęs iškilus tautodailininkas-drožėjas Vladimiras Šiškovas.

Gražią rugpjūčio 25 d. popietę greta sodininkų bendrijos „Ažuolas“ rinkosi pakviesti sodininkai, A. Gelumausko bičiuliai ir visi, ką pasiekė skelbimas apie paminklinio ženklo atidengimą ir šventinimą. Po skulptūros atidengimo, taręs prasmingą žodį, skulptūrą pašventino prie LKBK ištakų, leidybos bei platinimo esmingai prisidėjęs monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Po skulptūros pašventinimo darniai nuskaubėjo Lietuvos himnas. Kalbėjo europarlamentaras Juozas Imbrasas, Seimo narys Mantas Adomėnas, tautodailininkas V. Šiškovas, A. Gelumauskas. Giesmės giedojo ir dainas dainavo, pritariant renginio dalyviams, Vilniaus įgulos karininkų ramovės choras „Aidas“ ir M. Valančiaus blaivystės sąjūdžio folkloro ansamblis „Giedra“.

Renginio šeimnininkas A. Gelumauskas ir bitininkas Rimantas Skaistis dalyvius pakvietė prie iš anksto paruoštų stalų, kur laukė ne tik pažadėtas medus su agurkais, bet ir sūriai, dalyvių atsineštos kitokios sodų gėrybės, sultys, kava, arbata.

Gera žinoti, miela pagarbą atiduoti šviesuoliams, kurie be paskatos „iš viršaus“ prasmingais darbais puošią Tėvynę.

Algimantas Zolubas

– tapo Ostland dalimi. 1944 m. liepos mėnesį sovietinė armija pradėjo veržtis į Lietuvą ir užėmė Vilnių, rugpjūčio 1 d. – Kauną, o spalio mėnesį visą Lietuvą, išskyrus Klaipėdą – užėmė tik 1945 m. sausį ir Kuršių Neriją – vasarį. Prasidėjo antroji sovietų okupacija.

Karo metu žuvo daugiau nei 70 milijonų žmonių.

S. Tūbėnas

1939-IEJI – MOKOMĖS IŠ NUOSKAUDŲ

Jau nebe pirmą kartą kar-
toju: savo šalies istorijos pa-
žinimas yra kertinis akmuo,
ant kurio statomas būsimų
kartų, tautos ir valstybės ateit-
ties rūmas. Lemtingas 1939-
ųjų rugpjūtis – gera proga tai
dar kartą priminti. O priminti
dera ne dėl to, kad ugdytume
aklą senų nuoskaudų ar atsako
jausmą, bet kad pasimokytume
iš istorijos klaidų ir mokėtume
skirti bičiulį nuo priešo.
Atrodo, senos tiesos, bet jos iki
šiول ginčijamos ne tik užsienio
oponentų, bet ir saviškių.

Dingstį šiems samprotavimams davė naujas Berlyno Humboldt universiteto polo-
nistikos profesoriaus emerito
Heinrich Olschowsky straips-
nis vokiečių laikraštyje „Der
Tagesspiegel“, kuriame pa-
grindžiama, kodėl **2009 m.
balandį Europarlamentas
sulygino fašizmo ir staliniz-
mo nusikaltimus ir paskelbė
Nacizmo ir stalinizmo aukų
atminimo dieną Europoje.**
Autorius primena, kad ši idėja
buvo paskelbta Prahos dekla-
racijoje 2008-ųjų birželį, kurią
pasirašė Vaclav Havel, Joachim
Gauck, Vytautas Landsbergis
ir kiti (Prahos deklaracija „Dėl
Europos sąžinės ir komunizmo“
lietuviškai paskelbta.

Prieš trejus metus esame
rašę apie astrologų pastebėjimą,
jog rugpjūtis - vienas „konflik-
tiškiausių“ mėnesių per metus.
Nelabai tikiu Marso įtaka tautų
likimui, bet akivaizdus faktas,
kad bent jau 1939-ųjų rugpjū-
tis buvo lemiamas Europai ir
Lietuvai.

Nuo pat Petro I laikų Rusija
nesulaikomai veržėsi į Europą
ir pasaulį. Ūkio reformų pasi-
mokęs iš kolonijinių Vakarų
valstybių, Rusijos imperatorius
pastatė galingą laivyną ir sukūrė
didžiulę kariuomenę. Bet jam
nepavyko įveikti turkų, užimti
Krymo ir per Juodąją jūrą pa-
tekti į Europą. Karas su Švedija
taip pat išsekino. Kitų Rusijos
carų globaliems planams su-
trukdė nuolatiniai perversmai,
rūmų intrigos ir karai su kaimy-
nais. Nors iki I pasaulinio karo
galingas karo carinės Rusijos
koziris buvo grūdų eksportas,
kaip dabar energetiniai resursai,
tačiau lemiama ekspansijos į
Vakarų jėga buvo karinė.

**Germanai nuo seno puo-
selėjo viltis užkariauti jei-
gu ne visą pasaulį, tai bent
Europą ir nuo kryžiuočių
laikų vis siuntė savo riterius
į Rytus.** Bet 1410 m. liepos
15 d. netoli Tanenbergo ir
Griunvaldo vykęs Žalgirio
mūšis tarp jungtinių Lietuvos
Didžiosios Kunigaikštystės ir
Lenkijos Karalystės pajėgų ir
Teutonų ordino padarė galą
šiai du šimtmečius trukusiai

kryžiuočių invazijai. Netrukus
pagal Torūnės taikos sutartį
Žemaitija iki gyvos galvos
užleista kunigaikščiui Vytautui,
Lenkijai atiteko Dobrynė,
Kryžiuočių ordinas Lenkijai
ir Lietuvai sumokėjo šešių
milijonų grašių kontribuciją. Ir
nors lietuviai neįveikė daugy-
bės kryžiuočių pilių Prūsijoje,
jiems teko pasitraukti iš kai
kurių užimtų žemių, atokvėpis
atėjo. Žinoma, istoriniu laiko
matmeniu - neilgam.

XX a. dvi galingos jėgos -
vokiečiai ir rusai - vėl susidūrė.
I pasaulinis karas, sutrypęs po-
carinę Lietuvą, vėl nugrinė kai-
zerio kariuomenę į savo urvą.
Reichą iš pelenų prikėlė austrų
kilmės iš esmės bemokslis po-
litikas, save laikęs mąstytoju,
filosofu ir menininku, Adolfas
Hitleris. III reichą jis pasuko
irgi į Rytus.

Bet čia atsirado jo dvynys,
pravarde Plieninis, kuris net
buvo krimtęs kunigų semina-
rijos mokslų, jaunystėj dailiai
rašė eiles, mėgo vaikučius ir
taip pat turėjo vedlio charizmą.
J.Stalinas buvo beveik 10 metų
vyresnis už A.Hitlerį, todėl lai-
kė save gudresniu. Nepaisant
skirtingų ideologinių įsitiki-
nimų, abu „gudruoliai“ lošė
iš prieškario Europos likimo
rizikinga korta, skaniai užsiger-
dami tautų vargais ir netekimis.

Mums, lietuviams, dau-
giau nelaimių atnešė vienas
lošėjas su aklinai užsagstytu
munduru ir pypke dantyse. Tai
savo knygoje „Ledlaužis“ ir
„Paskutinė respublika“ pabrė-
žė ir sovietmečiu į Didžiąją
Britaniją pabėgęs buvęs žval-
gas Viktor Suvorov (Vladimir
Rezun), kuris rašė, jog būtent
J.Stalinas, o ne A.Hitleris ini-
cijavo Molotovo - Ribbentropo
pakto pasirašymą.

Taip, mes dabar jau nemažai
žinome apie 1939-ųjų rugpjūčio
23-ąją Maskvoje pasirašytą
Vokietijos ir SSRS nepuolimo
sutartį, dar vadinamą Molotov
- Ribbentrop paktu. Bet minė-
tame DELFI straipsnyje paste-
bėjau, kad iš tikrųjų J.Stalino
ir A.Hitlerio sąmokslas pasi-
dalinti Europą tebuvo 1920 m.
nepavykusios akcijos sėkmin-
gesnė tąsa. Abiem atvejais
Lietuvos vaidmuo - didžiųjų
grobuonių auka. Skirtumas
tik tas, kad, pavyzdžiui, su
Lenkija Lietuva 226 metus
turėjo Abiejų Tautų Respubliką
(ATR egzistavo 1569 - 1795
m.), bet po I pasaulinio karo
Jozef Pilsudski, įkvėptas sė-
kmingo karo prieš vokiečius
išvijusią Raudonąją armiją,
sumanė atgaivinti Žečpospolitą
iki I-ojo jos padalinimo 1772 m.
buvusiose sienų ribose, bet jau
dabar Lietuva būtų buvusi ne
partnerė, o aneksuota Lenkijos

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo Žemaičių krikšto 600 metų jubiliejiniuose renginiuose Telšiuose kartu su vyskupu Jonu Boruta, atidengiant jubiliejinę plokštę. **R. Dačkaus nuotr.**

JAV VALSTYBĖS SEKRETORIUS ATVYKS Į LIETUVĄ

Į Lietuvą atvyksta Jungtinių
Amerikos Valstijų valsty-
bės sekretorius Johnas Kerry.
Vilniuje jis lankysis rugsėjo
6-7 dienomis. Tuo metu vyks
Europos Sąjungos užsienio
reikalų ministrų susitikimas.
Apie tai informavo tinklalapio
lytas.lt šaltiniai.

J.Kerry - vienas iš svar-
biausių Amerikos politikų. Jis
yra vienas iš valdžios atstovų,
kuris komentuoja šalies po-
ziciją dėl situacijos Sirijoje.
Pavyzdžiui, pirmadienio va-
karą oficialiai pareiškė, kad
prieš Sirijos piliečius buvo
naudojamas cheminis ginklas,

o prezidentas Barack Obama
svarsto apie atsaką režimui.

„Visos tautos ir visos valsty-
bės turi padaryti taip, kad che-
minis ginklas daugiau niekada
nebūtų panaudotas“, - sakė
J.Kerry. Šis politiko pasisaky-
mas nuskambėjo lyg užuomina
apie karinius veiksmus.

Lietuvos užsienio reikalų
ministerija informacijos apie
J.Kerry vizitą nekomentuoja.

Europos Sąjungos užsienio
reikalų ministrų susitikime ke-
tinama aptarti aktualiausius ES
užsienio politikos klausimus.
Neabejojama, kad tarp jų bus
ir Sirijos reikalai.

tarnaitė.

Europos geopolitinis likimas
taip susiklostė, kad II pasaulinio
karo išvakarėse Lenkija tapo
karščiausiu Rytų fronto epicen-
tru. Naciams 1939 m. rugsėjo
1-ąją užpuolus Lenkiją, buvo
įvykdytas, Bertoldo Brechto
žodžiais, „ketvirtasis Lenkijos
padalijimas“, o netrukus, po 17
dienų, Raudonajai armijai užė-
mus rytinius jos rajonus ir visą
sovietinį pakraštį, prie SSRS
buvo prijungtos Baltijos šalys.
Rugsėjo 28-ąją beliko sukurti
dar vieną sąmokslą - pasirašyti
SSRS ir Vokietijos „Draugystės
ir sienų sutartį“ su vienu konfi-
dencialiu ir dviem slaptaisiais
protokolais.

Pirmuoju Lietuva buvo
išmainyta į Liublino ir dalį
Varšuvos vaivadijų, o vokiečiai
sau pasiliko Sūduvą. Tik vėliau,
1940 m. sausio 10 d., savitarpio
pagalbos sutartimi kraštas buvo
perduotas SSRS už 7,5 mln.
dolerių.

Istoriai Algis Kasperavičius
ir Nerijus Šepetys atidžiai išna-
grinėjo šių paktų atsiradimo
aplinkybes ir padarė išvadą, kad
sąmokslas su naciais J.Stalinui
buvo labiau reikalingas negu
Berlynui. Bet jie taip pat įrodė,

kad SSRS neišnaudojo vadinamojo „atokvėpio laikotarpio“
savo karinei galiai prie vakari-
nių sienų sutelkti. Vokiečiai per
keletą pirmųjų karo mėnesių
pasiekė Maskvos prieigas.

Taigi, daugiau kaip mėnuo
tarp rugpjūčio 23-osios ir rugsė-
jo 28-osios sutarčių Maskvai ir
Berlynui buvo reikalingas per-
sidalinti Rytų Europą naujomis
sąlygomis. A.Kasperavičius
tvirtina, kad Baltijos šalių sos-
tinėse jau įtarė, kad jos gali
pereiti SSRS globon, tačiau
pasipriešinti tam, ypač neturint
patikimos informacijos, jos
negalėjo. Lietuva, lyg liepsno-
jančioje jūroje plūduriuojantis
laivelis, vis dar tikėjosi likti
neutrali arba prisiglausti vo-
kiečių farvateryje, tačiau jos
likimas, kaip kai kas mano,
nebe susitaikėliškos Lietuvos
diplomatų ir vadovų kaltės,
pasisuko kitaip...

Dabar ši mėsma lė tarsis

69 metų J.Kerry yra 68-asis
JAV valstybės sekretorius. Jo
pirmtakė buvo Hillary Clinton,
Lietuvoje lankiusis du kartus.

JAV valstybės sekretoriaus
pareigos atitinka užsienio
reikalų ministro pareigas. Jis
vadovauja JAV Valstybės de-
partamentui, kuris yra užsienio
reikalų ministerijos atitikmuo.
Valstybės sekretorius JAV yra
ketvirtas pagal svarbą ir eilę
asmuo pavaduoti prezidentui.

Vasario mėnesį pradėjęs
eiti valstybės sekretoriaus pa-
reigas J.Kerry iki šios dienos
yra aplankęs 30 šalių, bendras
kelionėse praleistų dienų skai-
čius – 82, o skrydžiuose jis
praleidęs 368.47 valandų – tai
atitinka 15.4 dienų.

pamirštama: žmogui būdinga,
kad laikas pirmiausia ištrintų
slogius prisiminimus. O čia
dar savo trigrašį įkiša kokie
paleckininkai, visokie „leftai“,
anarchistai ir panašūs šiuo-
laikiniai „skrebukai“, kurie
antrina ciniškiems rusų ir ne
tik rusų istorikų postringa-
vimams, esą Lietuva turėtų
„tylėti ir Dievą mylėti“, nes
tada juk susilaukė didelės nau-
dos iš Molotov - Ribbentrop
pakto: atgavo Vilnių, vėliau
- ir Klaipėdą. Gi tautiečiai
gaudenaši: antai, Suvalkai iki
šiul priklauso Lenkijai, o di-
džiausias, gražiausias senojoje
Lietuvoje Naručio ežeras ir
Vytauto Didžiojo reprezentaci-
nis Gardino pilių kompleksas
- Baltarusijai...

Sunku ištrinti senas nuos-
kaudas. Kad tik neatsirastų
naujų...

Česlovas Iškauskas,
www.iskauskas.lt

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

REFERENDUMŲ REIKIA

Partijos „Tvarka ir teisingumas“ siūlymas surengti privalomąjį referendumą dėl euro įvedimo nesulaukė pritarimo.

Vienas įtakingiausių socialdemokratų vadovų Juozas Olekas pasakė, kad siūlymo nepalaikys nei Vyriausybė, nei Seimas. Jis pavadino pasiūlymą „keistu“, duodamas suprasti, kad tai populistinis žingsnis, esą tvarkiečiai taip „surado savo nišą, kur galėtų save realizuoti“. Lietuvos lenkų rinkimų akcijos frakcijos seniūnės nuomone, referendumas nėra reikalingas. Skeptiškai pasisakė ir konservatorius Dainius Kreivys.

Tvarkiečių pasiūlymas nėra staigmena. Jau kovo mėnesį partijos vadovas Rolandas Paksas rašė, kad Konstitucija nurodo, jog svarbiausius valstybėje klausimus tauta sprendžia referendumu. Lito atsisakymas ir yra vienas iš svarbiausių valstybės klausimų, „todėl jam įgyvendinti turi būti pasirinktas ne tik pats geriausias laikas bei teisingiausi sprendimai, bet tam įvedimui turi pritarti tauta.“

Neabejoju, kad populistiniai skaičiavimai turi reikšmės „tvarkiečių“ sprendimui. Manau, kad įsijungimas į euro zoną bus naudingas, leis Lietuvai dalyvauti, svarstant ir sprendžiant eurozonos problemas, juolab kad pririšus litą prie euro, Lietuva seniai atsisakė nepriklausomos pinigų politikos. Negalima visiškai atmesti argumentų, tvirtinančių, kad nutardama stoti į Europos Sąjungą, Lietuva nutarė eiti integracijos keliu, tad netiesiogiai pritarė ir eurui.

Suprantu ir tai, kad referendumo rezultatai yra nenumatomi. Neatmestina galimybė, jog žmonės balsuos prieš euro įvedimą, nes vieni neturės pakankamai informacijos, antri tinkamai neįvertins savo sprendimo pasekmių, o treči gal skirs pirmenybę

parodyti špygą valdžiai, gal ir ‘mūsų vertybių netvirtinančiai’ Europai. Vis dėlto negalima kategoriškai atmesti referendumo idėjos.

Galima įvairiai vertinti pernai metų referendumą dėl atominės elektrinės. Nutarimas jį rengti buvo neatsakingas, nes žmonės dar nežinojo, kaip ir jie dabar dar nežino, kiek jėgainė ir jos gaminama elektra kainuos ir ar ji bus rentabili, tad jie neturėjo pakankamai duomenų vienaip ar kitaip spręsti.

Atominės gynėjai neatliko savo namų darbų, negebėjo ir ne itin stengėsi tinkamai paaiškinti jėgainės svarbą Lietuvos energetinei nepriklausomybei. Bet neginčytina, jog rezultatai parodė, kad gerokai daugiau žmonių negu manyta skeptiškai vertina atominę, ir tai svarbu žinoti, priimant bet kokią galutinį sprendimą.

Lietuvos politikos elitas – ne tik politikai, bet ir politologai, apžvalgininkai, stambiaji verslininkai – neturi itin geros nuomonės apie Lietuvos rinkėjus. Skundžiamasi dėl menko piliečių politinio išprusimo, nurodama, kad daugelis rinkėjų palaiko Darbo ir kitas populistines partijas, dažnai ir be aiškos priežasties keičia savo nuostatas, ne itin domisi politika, tad nesupranta ir nėra kompetentingi spręsti sudėtingesnių klausimų. Nors tiesmukai nesako, ne vienas mano, kad negalima pasitikėti eilinių piliečių politine nuovoka, tad būtų klaida leisti jiems priimti svarbiausius sprendimus.

Atrodo, kad kitų šalių politikai panašiai galvoja. **Daugelis Vakarų valstybių vengia referendumų.** Kiek žinau, Didžioje Britanijoje yra buvę tik du nacionaliniai referendumai. Švedijoje įvyko tik šeši referendumai - paskutinis - dėl euro įvedimo 2003

Rugpiūčio 24 dieną, Pasaulio lietuvių centre Lemonte į Amerikos lietuvių šlovės muziejų (angl. *National Lithuanian American Hall of Fame*) buvo „iššventinti“ pirmieji nariai: tai Hollywoodo žvaigždė Rūta Kilmonytė-Lee ir žymūs Amerikos futbolininkai Dick Butkus bei Johnny Unitas (Jonaitis). Pastarąjį renginyje atstovavo jo sūnus John C. Unitas. Garsieji lietuviai vakare buvo pagerbti ir apdovanoti National Lithuanian American Hall of Fame žymeniu, įvertinančiu jų veiklą. Iš kairės: LR gen. konsulas Čikagoje Marijus Gudynas, John C. Unitas, Rūta Lee, Dick Butkus ir vakaro rengėjas Jon Platakis.

Jono Kuprio nuotr.

m. - **ir visi buvo patariamieji.** Vokietijoje referendumų irgi beveik nėra, gyventojų nebuvo atsiklausama net dėl Vokietijų susivienijimo.

Olandijoje įstatymai neleidžia rengti referendumų, nors 2005 m. buvo priimtas laikinas įstatymas, kai būtų galima balsuoti, ar pritarti ar nepritarti Europos konstitucijos projektui. Olandijos rinkėjai, kaip ir Prancūzijos, balsavo prieš. Tiesa, Prancūzija, ypač Charles De Gaulle prezidentavimo metais, dažniau rengdavo referendumus, o Šveicarijoje referendumai yra kasdienės politikos dalis.

Iškalbinga tai, kad beveik visos Europos šalys neleidžia savo piliečiams tiesiogiai pasisakyti svarbiausiais ES klausimais. Tik Airija surengė referendumą dėl Fiskalinės drausmės sutarties, nes to reikalauja įstatymai. Rinkėjai pritarė sutarčiai. Bet Airijos rinkėjai iš pradžių balsavo prieš Lisabonos sutartį, tad reikėjo surengti antrą referendumą.

Kaip minėta, 2005 m.

Olandijos ir Prancūzijos piliečiai atmetė Lisabonos sutarties pirmtakę – vadinamąją Europos Sąjungos konstituciją. Karčios patirties veikiamos, ES šalys nuosekliai vengia leisti savo rinkėjams pasisakyti dėl naujausių Briuselio planų. Jų nuogastavimai iš dalies suprantami, bet dar labiau suprantama kodėl kalbama apie ES demokratijos deficitą.

Jei kitos šalys, pvz. Latvija, nutarė nerengti referendumo dėl euro, kodėl tai turėtų daryti Lietuva, ar ji turi būti šventesnė už popiežių?

Principingai pritariu referendumams. Sunku kalbėti apie skaidrią demokratiją, jei politikai nepasitiki žmonėmis ir jų gera valia bei sveiku protu.

Nepritariu paternalizmui ir elito pretenzijoms, kad jis geriau žino, ko reikia eiliniams piliečiams, kas tarnauja jų interesams negu patys piliečiai. Kompartija irgi manė, kad ji geriau žino, tad ir viena sprendė svarbiausius klausimus. Apskritai paternalizmas sunkiai suderinamas su vienu pagrindinių demokratijos priedaidų, būtent, kad su kai kuriomis išlygomis piliečių balsas turi būti lemiamas. Dar 1994 tuometinis prezidento Brazausko patarėjas Justas Vincas Paleckis pasakė, kad „žmogus iš gatvės“ atlieka savo vaidmenį balsuodamas, ne jam spręsti, kaip prezidentas turi kalbėti ar veikti. Toks požiūris į rinkėjus tebėra gajus ir šiandien.

Yra ir kitų priežasčių, kodėl reiktų rengti referendumus. Politinės partijos dažnai žada viena, bet daro kita, neteikia pirmenybės rinkėjų interesams. **Būdami opozicijoje ir per rinkimų kampaniją, socdemai išipareigojo įvesti progresinius mokesčius,**

bet laimėję pergalę pažadą užmiršo. Kitų partijų nariai iš dalies savanaudiškais sumetimais irgi priešinasi progresiniams mokesčiams, kurie kenktų jų finansams. Manau, kad būtų elgiamasi kitaip, jei rinkėjai turėtų realią galimybę surengti referendumą. Vien referendumo galimybė verstų politikus svarstyti klausimus, kuriuos dabar gali tyliai apeiti.

Nežinau, kiek yra pagrįsti skundai dėl gyventojų politinės brandos stokos. Bet piliečiai netaps atsakingesni, jei bus ribojamos jų galimybės aktyviau dalyvauti politikoje. Dabartinėmis sąlygomis laukiama, kad žmogus kas ketverius metus turėtų atiduoti savo balsą kandidatui į Seimą ir po to tylėti. Suteikus žmonėms realią progą lemti tai, kas yra svarbu, veikiausiai padidėtų piliečių politinė savimonė ir aktyvumas.

Nenoriu teigti, kad referendumai yra kokia nors stebuklinga lazdelė, kuri pagerintų politinio gyvenimo kokybę. Kas tinka Šveicarijoje, nebūtinai tinka Lietuvai. Kartais bus balsuojama už nenaudingas, neapgalvotas iniciatyvas, bet Seimas jau dabar priima daugelį nevykusių sprendimų.

Nesu tikras, ar reikėtų rengti referendumą dėl euro įvedimo, bet esu linkęs jam pritarti, nes tikiu, kad rinkėjai palaikytų šį žingsnį, jei jis būtų tinkamai jiems išaiškintas.

Nedviprasmiškai pritariu „tvarkiečių“ siūlymui mažinti kartelę referendumui rengti - nuo 300 tūkst. būtinų parašų iki 100 tūkstančių. Vargu ar demokratija gali suklestėti, jei ji grindžiama nepasitikėjimu rinkėjais. Ilgainiui gal tai supras ir Briuselis.

Kęstutis Girnius

ŠILUVOS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS ATLAIDAI ČIKAGOJE

Š.m. Šiluvos Švč. Mergelės Marijos atlaidus Čikagos Marquette Park lietuvių parapijoje praves Lietuvos vyskupų konferencijos vicepirmininkas, Vilkaviškio vyskupijos vyskupas Rimantas Norvila.

2002 m. sausio 5 d. popiežius Jonas Paulius II vyskupą Rimantą Norvilą paskyrė Vilkaviškio vyskupu. Ingresas į Vilkaviškio katedrą įvyko 2002 m. vasario 10 d.

1995–1997 m. studijavo Popiežiškame šv. Tomo universitete Romoje (Angelicum) ir įgijo dvasingumo teologijos

licenciatų laipsnį.

1997 m. paskirtas titulinio Castro vyskupu ir Kauno arkivyskupo augziliaru. Tų pačių metų birželio 29 dieną Kauno arkikatedroje konsekruotas vyskupu.

Būdamas vyskupu augziliaru, 1997–2001 ėjo ir Kauno kunigų seminarijos rektoriaus pareigas. 1999 m. liepos 27 d. paskirtas Kauno arkivyskupo generalvikaru.

Būdamas vyskupu augziliaru Rimantas Norvila įsijungė į kelių Lietuvos Vyskupų Konferencijos komisijų veiklą: Pasauliečių

apaštalavimo, Kunigų gyvenimo ir tarnystės, Švietimo, o taip pat – į Ekumeninę tarybą. Nuo 2002 m. iki 2011 m. pirmininkavo Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jaunimo reikalų tarybai. Taip pat nuo 2002 m. vadovauja Ryšių su Lenkijos Vyskupų Konferencija tarybai, o nuo 2005 Briuselyje Europos vyskupų konferencijų komisijoje (COMECE) atstovauja Lietuvos vyskupų konferenciją. Nuo 2011 vadovauja LVK Liturgijos komisijai.

Lietuvos vyskupų konferencijos siunčiamas 1999, 2005 ir 2008 dalyvavo Vyskupų Sinoduose Vatikane.

„Dirvos“ inf.

PRAEITIS, ATEITIS, STOVYKLA „VILTIS”!

Violeta Karmazinienė

Net nepajutome, kaip greitai prabėgo penkeri metai nuo praėjusios LSS Tautinės stovyklos iki Jubiliejinės „Vilties”, vykusios š.m. rugpjūčio 7-17 d.d., Amerikos skautų Manatoc stovyklavietėje, Peninsula, OH.

Ši stovykla neeilinė.

pasimokyti vieniems iš kitų.

Stovykloje skautiškasis gyvenimas prasidėjo rikiuote ir iškilmingu vėliavų pakėlimu. Su stovyklos viršininko v.s.fil. Ginto Taoro sveikiniu paskelbta – stovykla atidaryta! Čia susirinko mūsų broliai ir sesės iš visų LSS

s.fil. Danguolė Jurgutienė. Pirmasis, atidarymo laužas buvo uždegtas fakelu atvežtu iš Lietuvoje vykusios Jubiliejinės stovyklos „Gėrio pėdomis”. Į laužavietę įžygiavo dainuodami skautai iš Lietuvos ir „Gėrio pėdomis” stovyklos liepsną perdavė „Viltis” stovyklos viršininkui, kuris su rajonų atstovais kartu uždegė pirmąjį laužą čia. Nors ir gaila skirtis po giesmės „Ateina naktis”,

bet visų laukia įspūdingas rytojus.

Iškilmingas sekmadienio šv. Mišias gamtos karalystėje atnašavo buvę LSS Dvasios vadovai, kunigai Antanas Saulaitis SJ ir Gediminas Kijauskas SJ. Stovykloje apsilankė ir sveikinimo kalbą tarė LR Generalinis konsulas Valdemaras Sarapinas iš New York ir LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė iš Cleveland. Trumpai buvo paminėta „Skautų aidas” 90 metų sukaktis. Ta proga „Skautų aidas” techninė redaktorė Gema Kreivėnaitė buvo apdovanota ordinu Už Nuopelnus su Rėmėjo kaspinu. Didžiojo parado metu vėliavų aikštėje sesės ir broliai žygiavo rajonais. Lietuvos skautai buvo pasitikti nuoširdžiais plovimais. Jūros dienos metu, sekmadienį, tylos minute buvo pagerbti žuvusieji skautai jūreiviai, į ežerą paleistas gražus vainikas. Vėliau su vadovu fil. Vilium Dundzila mokėmės laivininkystės principų, laivų priežiūros ir kitų gudrybių.

Ramiojo vandenyno rajono skautai.

Švenčiame Lietuvių skautų sąjungos įsteigimo Lietuvoje 95-rių metų ir „Skautų aidas” 90 metų sukaktis. Rodos tik atsisveikinome prie didžiulio draugystės laužo, o jau ir vėl matome tuos pačius ir naujus veidus, vaikučius užaugusius, bet visus su ta pačia šypsena, nuoširdžiu bendravimu ir noru atgaivinti skautišką jausmą.

Stovykla pavadinta „Viltis”, nes tai jausmas be kurio mes negalėtume įveikti kasdienės kliūtis, tikėti, kad rytojus atneš laimės, džiaugsmo bei troškimų. Tai proga visiems susitikti, pasidalinti mintimis, susipažinti,

rajonų išeivijoje – Atlanto, Vidurio, Ramiojo vandenyno, Kanados, Australijos, Europos ir svečiai skautai iš Lietuvos.

Netrukus visi kibo į darbą. Paukštytės kūrė draugystės apyrankes, Vilkiukai statė lėktuviukus, o skautai su skautėmis konstruktavo raketas, kurios su Oro skautų vadovu v.s.fil. Tomo Dundzilos pagalba lėks į padangę. Prityrę skautai stipriai dirbo prie bokšto statybos. Visi mokėsi naujų dainų iš šiai stovyklai išleisto specialaus dainynėlio, kurio mecenatė, sūnaus Dariaus atminimui, buvo

Pindami vainikus gražiai paminėjome Žolines. Šv. Mišių metu dėkojome Dievui ir gamtai už mums suteikta derlių ir gėrybes.

Naktiniai žygiai prit. skautams ir skautėms buvo itin naudingi pažinti gamtą ir skautų papročius.

Jaunų šeimų rajonėlio mažieji mokėsi meno iš gamtos žalumynų, sužinojo kaip sekti miške skautišką ženklą, o svarbiausia – paragauti pačių ant laužo virtos sriubos!

„Geležinio šefo” konkursui skautai išradimais ruošė vakarienę. Kitos skiltys mokėsi, kaip apsiginti nuo užpuoliko, smagiai išskylavo akmeningomis vietovėmis miške. Kituose užsiėmimuose skautai žaidė krepšinį, plaukiojo baseine bei lavino taiklumą šaudymo pratyse. Vyresniems buvo nemažai paskaitų įdomiomis temomis. **Rašytojas Algis Rukšėnas** pristatė savo naują knygą „Velnio akis”. Kai kurios skautų grupės lankėsi Clevelando Rock’n’Roll muziejuje, kiti mėgavosi klasikinės muzikos koncerte po atviru dangumi.

Sunku viską ir išvardinti, kiek išmokome ir kaip smagiai praleidome laiką.

Dievas pirmas mus pamilo, todėl turime vilties, kad augsime stipresni, protingesni, nepamiršdami skautybės vertybių. Esame labai dėkingi vadovams ir organizatoriams už jų darbą ir pasiaukojimą. „Vilties” stovykla – tai šventė gamtoje. Išmokome naujų darbų, gavome idėjų pažinti tikrąsias žmogaus vertybes palaikant skautiškąsias tradicijas. Tai bendra skautiška lietuviška šeima visus jungianti Dievo, Tėvynės ir artimo meilėje.

Iki susitikimo 2018-aisiais Tautinėje stovykloje!!!

Vis aukštyn!

Gero vėjo!

Ad Meliorem!

Budėkime!

Kanados skautai.

Vysk. Neal J. Buckon atnašauja šv. Mišias.

NDCL nuotr.

NESAVANAUDIŠKO DARBO VAISIAI

Š. m. rugpjūčio 17 d., šeštadienį, įvyko 25 metų sukakties minėjimas nuo Notre Dame – Cathedral Latin School (NDCL) įkūrimo. Ši mokykla yra Chardon, Ohio, maždaug 20 mylių nuo Cleveland, Ohio. Jos sklypas užima 75 akrus ir šiuo metu joje mokosi 700 mokinių (52% mergaičių ir 48% berniukų). NDCL mokykla „gimė“ sujungus veikiančią Notre Dame mergaičių mokyklą ir 1977 metais uždaryta Cathedral Latin berniukus į koledžą ruošiančią mokyklą. Notre Dame mokyklai vadovavo Notre Dame mokyklai vadovavo Notre Dame vienuolės, o Cathedral Latin mokyklai Society of Mary (Marianists), kurios kunigai ir vienuoliai buvo šios mokyklos dėstytojai. Abi mokyklos buvo įsteigtos Cleveland, Ohio, netoli nuo University Circle ir Rockefeller Park. Daugelį metų jas lankė ir baigė nemažas būrys gabumais pasižymėjusių lietuvių kilmės studentų.

Šios dienos sukaktuvinės išskilmės prasidėjo šv. Mišiomis NDCL koplyčioje. Jas aukojo lietuvių kilmės vyskupas Neal J. Buckon

(Bukonis), The Archdiocese for the Military Services, USA viršininkas. Vyskupas yra Cathedral Latin School auklėtinis (1971 m.). Šv. Mišiose dalyvavo 125 žmonės. Vyskupas Buckon išsamiai ir įdomiai kalbėjo apie šias mokyklas. Po šv. Mišių dalyviai rinkosi į mokyklos valgyklą, kur jiems buvo įteiktos vardų-pavardžių kortelės ir suvenyrinės stiklinės su atitinkamos mokyklos ženklais. Prieš pietaujant, kalbėjo dabartinės mokyklos ir Cathedral Latin auklėtinių atstovai, taip pat NDCL prezidentė, vienuolė Jacquelyn GUSDANE, SND. Skanūs pietūs susidėjo iš amerikietiško gardėsių. Netruko ir alaus bei gaivių gėrimų. Tarp šios šventės dalyvių buvo ir Cathedral Latin School baigusieji 1939, 1940 ir 1941 metais, ir daug vėliau šią mokyklą baigusieji rašinio autoriaus klasės draugų. Nors nuotaika buvo šventiška linksma, kiek liūdino ir neišvengiamas šių mokyklų auklėtinių eilių retėjimas. Tačiau senos draugystės klesti, o šių abiejų mokyklų sujungimas užtikrina jų ateitį.

Algirdas V. Matulionis

RENGIAMOS KONSULINĖS MISIJOS

Gerindama konsulinių paslaugų kokybę bei prieinamumą, Užsienio reikalų ministerija kartu su atstovybėmis užsienyje toliau organizuoja konsulines misijas regionuose, kuriuose gyvena nemažai lietuvių, tačiau nėra Lietuvos ambasadų ar konsulinių įstaigų.

Rugsėįjį kartu su Lietuvos ambasadomis Danijoje ir Rusijoje rengiamos misijos Reikjavike Islandijoje bei Irkutske Rusijoje.

Lietuvos piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims konsulinės paslaugos bus teikiamos rugsėjo 12–13 Lietuvos garbės konsulate Reikjavike ir rugsėjo 26–28 dienomis Lietuvos

garbės konsulate Irkutske.

Išvažiuojamųjų konsulinių misijų metu priimami prašymai ir dokumentai dėl pasų keitimo bei išdavimo, užsienyje sudarytų civilinės būklės aktų įtraukimo į apskaitą Lietuvoje, konsulinių pažymų išdavimo, dokumentų legalizavimo, gyvenamosios vietos deklaravimo, Lietuvos pilietybės, atliekami kiti konsuliniai veiksmai.

Detalesnę informaciją apie konsulines misijas rasite ambasadų Kopenhagoje ir Maskvoje interneto svetainėse adresais <http://dk.mfa.lt/> ir <http://ru.mfa.lt/>.

LR URM inf.

CLEVELAND, OH

GRAŽI

„VIENO PASAULIO DIENA“

Š. m. rugpjūčio 6 d. „Dirvos“ laidoje, šio autoriaus straipsnyje „Vieno pasaulio diena Artėjant“ buvo toks sakiny: „Šių metų išskilmės bus lyg įžanga į šimtą kultūros darželių (įkurtų 1916 m.) metines, kurios bus švenčiamos 2016 metais“.

Norėdamas sužinoti kaip ruošiamasi šių metų „Vieno pasaulio diena“ (rugsėjo 25 d.), sekmadienį, straipsnio autorius nuvyko į Cleveland Cultural Gardens. Ten darbininkai jau pjovė žolę, krovė atvežtas užtvares, įvairių tautybių atstovai paskubomis tvarkė savo darželius. Lietuvių darželyje plūšėjo Jurgita ir Eugenijus Dicevičiai, bet buvo aišku, kad jiems reikia padėjėjų, norint tinkamai paruošti Lietuvių darželį šiai šventei, žinant, kad jį aplankys daug

Jurgita ir Eugenijus Dicevičiai, aptvarkę Lietuvių kultūrinį darželį ilsisi.

A. V. Matulionio nuotr.

Cleveland kultūros darželių federacijos prezidentė Sheila Crawford pasveikino visus atvykusius ir, po Cleveland miesto mero Frank Jackson žodžio, Darželių Federacijos sekretorė kalbėjo apie darželių atsiradimą, jų prasmę ir svarbą miestui.

Pagal įsisenėjusį paprotį, šios dienos programos dalimi

Luther King Boulevard dalis ir viršutinė East Boulevard dalis buvo skirtos tik pėstiesiems. Kadangi mašinų statymo aikštės yra ribotos, atvykstantieji turėjo atvažiuoti anksčiau, nes vėliau reikėjo mašinas statyti šalutinėse gatvėse. Šiam nepatogumui palengvinti, tarp Veteranų ligoninės ir darželių važinėjo autobusiukai, tačiau jų laukti reikėjo ilgai.

Dauguma dalyvaujančių, susipažinę su šventės leidiniu, vaikštinėjo po darželius, nors, dėl didelio darželio ploto, tas buvo nelengva. Tačiau jie galėjo pasinaudoti poilsiui išstatytais kėdėmis. Kai kurios tautybės neturėjo jų darželių apibūdinančių lankstinukų arba jų pritrūko. Didelis patogumas lankytojams buvo į darželius atvežti laikini „poilsio kambariai“, kuriais nemaža atvykusiųjų pasinaudojo. Šventės aplinkos sauga rūpinosi Cleveland Police Department, nors erdviam darželių plote, policininkai buvo nevienodai pasiskirstę. Jiems talkino neginkluoti saugos darbuotojai. Atvykusiems į šventę dviračiais, buvo skirtas atskiras plotas. Dauguma tautybių prie savo darželių pardavinėjo tautinius skanėstus bei suvenyrus. Lietuvių kultūros darželis šiais metais savo stalus turėjo apatinėje darželio dalyje. Jie buvo papuošti trispalvės spalvomis ir apkrauti įvairiais lietuviško maisto gaminiais ir dirbiniais. Ne visos darželių tautybės dalyvavo parade ar turėjo savo stalus. Ši šventė buvo baigta saulei leidžiantis, Italų kultūros darželyje operos ištraukomis.

Algirdas V. Matulionis

Ukrainiečių šokėjai atlieka vieną iš jų daugelių šokių.

A. V. Matulionio nuotr.

Vengrų muzikantas groja žmonėms.

A. V. Matulionio nuotr.

žmonių. Lietuvių darželio tvarkymas turėtų tęstis apskritus metus (išskyrus žiemą) ir neapsiriboti tik keletą dienų metuose. Juk tai mūsų pasididžiavimas. Autoriui besilankant darželiuose šeštadienio popietę, prie keleto tautybių darželių buvo matyti tik ką vedusiųjų automobiliai atvykusių čia tradiciniam fotografavimuisi. Prie lietuvių darželio buvo net keturi tokie automobiliai ir autoriui teko su atvažiuovusiais pasikalbėti. Pasirodo, kad kai kurie jų atvažiuo 10-15 mylių!

Ši „Vieno pasaulio diena“ buvo skirta pagerbti African-American Cultural Garden. Šventinės apeigos prasidėjo punktualiai 1:15 v.p.p. paradu Martin Luther King Boulevard, kuris anksčiau buvo žinomas kaip „Liberty Boulevard“ (pavadinimas labai tinkamas šios dienos minčiai), bet dėl kai kurių politikų savanaudiško nuolaidžiavimo buvo pakeistas. Parade lietuviai žygiavo su trispalve iki African-American Garden kur ši šventė ir buvo iškilmingai atidaryta. Po vėliavų išsirikiavimo, JAV himną atliko Shaw High School Marching Band (East Cleveland, Ohio).

LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis skaitė pranešimą Nacionalinio spaudos klubo (ang. *The National Press Club*) auditorijai.

Ludo Segers nuotr.

LIETUVOS SIEKIAI PRISTATYTI JAV NACIONALINIAME SPAUDOS KLUBE

2013 m. rugpjūčio 22 d. LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis skaitė pranešimą daugiau nei 100 metų gyvuojančio Nacionalinio spaudos klubo (*The National Press Club*) auditorijai. Šio klubo garbės svečiu yra buvęs kiekvienas JAV prezidentas, pradedant T. Roosevelt, nuo Spaudos klubo podiumo kalbėjo monarchai, premjerai, JAV Kongreso nariai, pramogų pasaulio atstovai, verslininkai.

Pristatydamas Lietuvą, ambasadorius Ž. Pavilionis priminė lemtingus šalies isto-

rijai momentus, išskirdamas Molotov - Ribentrop pakta, kurio sukakties išvakarėse pakvietė Vašingtone reziduojančių institucijų ir organizacijų atstovus susipažinti su ryžtingais sprendimais ir sparčiomis transformacijomis Europoje garsėjančios Lietuvos pastangomis pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai. „Įsijungusi į Europos šalių šeimą vos prieš devynerius metus, Lietuva turi patirties, kuria gali ir nori pasidalinti su Europa, tiek ekonominių sprendimų, būtinų krizei

Europos Sąjungoje įveikti, tiek ES plėtros ir santykių su Rytų kaimynystės valstybėms klausimais”, - sakė ambasadorius.

Susirinkusius domino Lietuvos siekiai ir veiksmai, susiję su tokiais ES veiklos aspektais kaip derybos dėl laisvos prekybos sutarties su JAV, duomenų apsaugos skandalas, ES ekonominės krizės sprendimas, bendrų ES karinių pajėgumų kūrimas, ES plėtra bei Lietuvos vidaus politikos klausimai – emigracija, atominė energetika ir skalūninių dujų išgavimas. **LR URM inf.**

BAIGĖSI TARPTAUTINĖ IŠMINAVIMO OPERACIJA „ATVIRA DVASIA 2013”

Rugpjūčio 29 d. baigėsi Lietuvos teritoriniuose vandenyse ir išskirtinėje ekonominėje zonoje vykusio tarptautinė išminavimo jūroje operacija „Atvira dvasia 2013”. Išminavimo operacijoje dalyvavę kariniai laivai išžvalgė per 118 kv. km. plotą ir aptiko 10 jūrinių minų, 14 minų inkarų ir raketą. Operacijos metu taip pat buvo aptiktos ir pažymėtos 3 nuskendusių laivų liekanos. Rugpjūčio 28 d. vyko svečių diena, kurioje dalyvavo Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos ir užsienio šalių kariuomenių atstovai, žurnalistai ir kiti garbingi svečiai.

„Po I ir II pasaulinio karo jūroje liko minos, todėl mūsų užduotis buvo pakrantę padaryti saugesne ne tik kariniams, bet ir civilių, žvejų laivams”, – sakė Karinių jūrų pajėgų vadas flotilės admirolas Kęstutis Macijauskas. Išminavimo operacijos „Atvira dvasia 2013” vadas komandoras Giedrius Premeneckas džiaugėsi pasiektais rezultatais ir teigė, kad pagalba valant jūros dugną nuo jūrinių minų visada praverčia.

„Lietuvos karinės jūrų pajėgos kasmet ieško minų savo teritoriniuose vandenyse, tačiau tokių operacijų metu prie mūsų prisijungia ir gelbsti NATO partneriai, taigi Lietuvai tai būna tik naudingiau”, – pasakojo kmd. G. Premeneckas.

Svečių dienos renginiai prasidėjo Kruizinių ir karo laivų krantinėje iškilingai minint Baltijos šalių priešmininės kovos eskadros (BALTRON) 15-ąsias įkūrimo metines. Šia proga kruizinių ir karo laivų krantinėje buvo surengta iškilinga rikiuotė, kurioje dalyvavo Lietuvos Karinių jūrų pajėgų (KJP) štabo ir aprūpinimo laivo N42 „Jotvingis”, Latvijos priešmininio laivo M-05 „Viesturs” ir Estijos priešmininio laivo M313 „Admiral Cowan” įgulų nariai. Rikiuotę priėmė laikinai einantis Lietuvos kariuomenės vado pareigas generolas majoras Almantas Leika. Renginyje dalyvavo Baltijos šalių bei Belgijos Karalystės karinių jūrų pajėgų vadai, šiuo metu BALTRON vadovaujantis komandoras leitenantas Egidijus

Oleškevičius, užsienio šalių gynybos atašė ir kiti.

Po ceremonijos svečiai ir žiniasklaidos atstovai laivais „Jotvingis” ir „Viesturs” išplaukė į Baltijos jūrą, kurioje vyko parodomosios pratybos. Jų metu buvo sunaikinta jūrinė mokomoji mina, vyko operacijoje dalyvavusių laivų prasilenkimas rikiuotėje su laivais „Jotvingis” ir „Viesturs”, gelbėjimo operacija, kurios metu tariamai sunegalavęs žmogus sraigtasparniu buvo perkeltas iš vieno laivo į kitą. Parodomosiose pratybose taip pat vyko laivų suartėjimas jūroje ir siuntinio perdavimas iš laivo į laivą.

Šioje išminavimo operacijoje, kurią organizavo Lietuvos kariuomenės Karinės jūrų pajėgos, dalyvavo 12 karinių laivų ir keturios narų komandos, taip pat štabo karininkai iš 10 šalių: Belgijos, Danijos, Estijos, Italijos, JAV, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Nyderlandų ir Vokietijos. Dalis operacijoje dalyvavusių laivų priklauso NATO nuolatinės parengties priešmininės ko-

LIETUVA IR PASAULIS

Rugpjūčio 22 d. *Heritage Foundation* instituto surengtoje apskritojo stalo diskusijoje Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis supažindino jos dalyvius – Jungtinių Valstijų senatorių ir Kongreso atstovų patarėjus su svarbiausiais Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai tikslais ir uždaviniais. Molotov – Ribbentrop pakto pasirašymo dienos 74-ųjų metų išvakarėse vykusio renginio metu taip pat prisiminta ši liūdna sukaktis ir jos tragiškos pasekmės Rytų bei Vidurio Europai. Ambasadorius Ž. Pavilionis išreiškė padėką aštuoniems JAV Kongreso atstovams, prieš keletą savaitių užregistravusiems rezoliucijos projektą, kuriuo siūloma paskelbti rugpjūčio 23 –iąją atmintina - Juodojo Kaspino diena Jungtinėse Valstijose, pagerbiant komunizmo ir nacių režimų įvykdytų nusikaltimų aukas. „Aš tikiu, kad JAV, būdamos laisvės ir demokratijos vertybių etalonu bei jų simboliu visoms pavergtoms tautoms, aukščiausiu lygmeniu įvertins šį gėdingą sandorį, nulėmusį vieną tragiškiausių istorijos tarpsnių, kad ateities kartos žinotų ir prisimintų tuos siaubingus, milijonus gyvybių nusinešiusius, įvykius ir niekuomet neleistų jiems pasikartoti”, - sakė Lietuvos ambasadorius, kreipdamasis į Kongreso atstovus ir ragindamas juos, sekant analogiškus sprendimus priėmusių Europos bei Kanados parlamentų pavyzdžiu, paremti Juodojo Kaspino dienos rezoliucijos projektą.

Tęsiantis krizei Sirijoje, Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius dėl padėties vertinimo ir galimo atsako konsultuojasi su Europos Sąjungos narėmis, institucijomis ir kitais partneriais, tarp jų – su Švedijos, Lenkijos, Maltos, Rumunijos, Vokietijos užsienio reikalų ministrais ir kitais valdžios atstovais. Kaip pranešė Užsienio reikalų ministerija (URM), Lietuva šiuo metu pabrėžia, kad svarbu sudaryti sąlygas Jungtinių Tautų ekspertų misijai tęsti savo darbą Sirijoje, atlikti nešališką tyrimą dėl tariamų cheminio ginklo panaudojimo atvejų bei pateikti išvadas. Užsienio reikalų ministras apgailestauja, kad ekspertų misijai nebuvo leista pradėti savo darbo iš karto po įvykio rugpjūčio 21 dieną.

Masinio naikinimo ginklų panaudojimas yra nusikaltimas žmogiškumui, reikalaujantis tarptautinės bendruomenės pasmerkimo ir tinkamo atsako. Cheminio ginklo panaudojimo atveju tarptautinė bendruomenė negali likti nuošalyje. Pirmiausia tai yra Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos atsakomybė, todėl raginame ją sutelkti pastangas sprendžiant Sirijos krizę. Svarbu neužmiršti, kad siekiant ilgalaikio pastovumo ir taikos Sirijoje, turi būti rastas politinis sprendimas.

Šiemet sukanka 20 metų, kai okupacinė kariuomenė buvo išvesta iš Lietuvos teritorijos. Lietuva paskelbė savo nepriklausomybės atkūrimą dar 1990 m. kovo 11 d., tačiau tik šią 1993 metų rugpjūčio 31 dieną, 23 val. 46 min. paskutinis Rusijos armijos karinis ešelonas nesustodamas pravažiavo Kenos geležinkelio stotį. Tai buvo ilgo ir sudėtingo svetimos kariuomenės išvedimo iš nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos oficiali pabaiga. Lietuvoje dar buvo likę keli maži Rusijos kariniai daliniai. Tačiau ir jie per porą mėnesių buvo išvesti. 1993 m. lapkričio 26 d. buvo perimti paskutinio Rusijos Federacijos karinio dalinio Nr. 37725, dislokuoto Linkaičiuose, objektai.

Rusijai nepatinka, kad Lietuva, Latvija ir Estija yra NATO narės, pareiškė premjeras Dmitrij Medvedev. „Jūs nemanote, kad mes jaučiamės gerai dėl fakto, kad jos yra NATO narės, ar ne? Tikrai nesijaučiame”, - sakė D. Medvedev interviu Gruzijos televizijai „Rustavi 2”, paklaustas apie Baltijos šalių narystę NATO. Interviu išklotinė skelbiama Rusijos vyriausybės interneto svetainėje. D. Medvedev taip pat teigė, kad Rusija „negali užmerkti akių, jei Gruzija ar kokia kita šalis, kaip Ukraina, taptų tokio karinio ir politinio aljanso nare”. Jis tikino, kad narystė NATO būtų nenaudinga Gruzijai, o Rusija „negali ignoruoti

fakto, kad karinė galia turi tam tikrą kryptį”. Lietuva, Latvija ir Estija NATO narėmis tapo 2004 metais.

LR Užsienio reikalų viceministras Neris Germanas Vilniuje rugpjūčio 29 dieną vykusiam susitikime su Lenkijos užsienio reikalų viceministre Henryka Moscicka-Dendys aptarė galimybes šį rudenį surengti Lietuvos ir Lenkijos Užsienio reikalų komisijos posėdį ir preliminarį komisijos posėdžio darbotvarkę.

LR KAM inf.

NIURNBERGO PROCESO METU PAVIEŠINTAS MOLOTOV-RIBBENTROP PAKTO TEKSTAS

Pasaulinis karas vyksta jau antrus metus, iki nacių Sovietų Sąjungos puolimo liko kelios savaitės. 1941 metų gegužė... Hitlerio Vokietija grasina visai Europai, išskyrus nenugalėtą Didžiąją Britaniją.

Britai ramūs!

1941 metų gegužės dešimtą dieną laikrodžiai tik ką mušė dešimtą vakaro. Eteryje virš Šiaurės vakarų Anglijos pasklido žinia: „Priešlėktuvinės gynybos radarų stotis Prestvike praneša, kad įskrido nenustatytas lėktuvas.“ Kilo nerimas? Pasigirdo dešimtys telefoninių skambučių? Ne. Dar kelias minutes po informacijos pranešimo nieko nevyko. Beje, panašios „pritrenkiamos“ žinios patekdavo į eterį net kelis kartus per savaitę. Nežinomas „Messerschmitt 110“ tipo naikintuvas tiksliai 22 val. 22 min. pasiekė kranto liniją ir leisdamasis žemyn pasuko Škotijos sienos link.

Aliarmas kareivinėse

23 val. 9 min. „Lėktuvas, turbūt vokiečių gamybos, sudužo prie Igl samo... Netoli katastrofos vietos buvo sulaikytas katapultavęsis vokiečių karininkas. Jis tvirtina, kad jo vardas Adolfas Hornas. Pageidauja kalbėtis tiktai su tamsta!“ - žinia apstulbino vieną svarbiausių Didžiosios Britanijos kariuomenės vadų, hercogą Douglasą „Douglo“ Hamiltoną (1903-1973). „Dabar, naktį? Na, gerai“, - galų gale nusileido pulkininkas. Jis bergždžiai bandė raustis atmintyje. Neprisiminė Horno pavardės, nors 1936-aisiais per olimpiadą Berlyne susipažino su daugybe vokiečių, tarp kurių buvo ir naikintuvų pilotų. Apie vidurnaktį Hamiltonas atvyko į Merihilo kareivines Glazge, kur jo laukė nepažįstamasis. Kai netrukus paliko tardymo kabinetą, buvo akivaizdžiai matyti, kad susitikimas padarė jam didelį įspūdį. Kareiviams buvo liepta būti itin budriems: „Saugome Hitlerio pavaduotoją ir artimiausią patikėtinį Rudolf Hess.“

Ketino nušalinti Churchillį?

Kodėl R.Hess (1894-1987) pasivadino Adolfu Hornu? Įtakingas vokietis tikriausiai turėjo bendrininką (iki šiol neišaiškiną) britų politikos aukščiausiuose sluoksniuose. „Paslaptįgasis bendrininkas turėjo parengti Horno-Hesso atvykimą... Kažkas padarė klaidą! - rašo šiuolaikinis Didžiosios Britanijos istorikas Robertas Jacksonas ir spėja: - Jeigu visa akcija būtų vykusį pagal numatytą planą, Hessui

R. Hess (pirmas iš kairės, pirmoje eilėje) Niurnbergo proceso metu.

turėjo būti užtikrintas vizitas Generaliniame štabe. O po to, geriausiu atveju, surengtas sąmokslas, per kurį būtų pašalintas Winstonas Churchillis arba paskelbtos Didžiosios Britanijos ir Vokietijos paliaubos!”

Turėjo būti įtakingas bendrininkas

Tačiau persilaužimo Antrajame pasauliniame kare neįvyko. Ryšininkas suklaidino. R.Hess, kuris norėjo patekti į istoriją kaip šlovingas taikdarys, 1941 metų rugpjūčio viduryje atsidūrė Londono Taueryje (kaip paskutinis jo kalinys!). Pradėjo rasti daug spėjimų.

„Pirma abejonė susijusi su pačiu skrydžiu, - tęsia R.Jacksonas. - R.Hess atkakliai tvirtino, kad skrido niekur netūpdamas, bet šito negali būti. Atstumas tarp Augsburgo, iš kurio R.Hess tvirtina išskridęs į savo rizikingą misiją, ir Igl samo Škotijoje - 900 mylių. „Me 110“ galėjo sklandžiai nuskristi tiktai 565 mylias, o su papildomu degalų baku 850 myliu.“ Vadinas, R.Hess turėjo kur nors slapta papildyti degalų. Sunkios techninės operacijos nebūtų galėjęs įvykdyti vienas, be įtakingo bendrininko. R.Hess tarpine stotele galėjo būti Olborg Danijoje.

„Vokiečiai buvo kupini optimizmo, savo galybės viršūnėje. Bet skeptikų buvo net artimiausioje Hitlerio aplinkoje. Pirmasis tarp jų - karinės žvalgybos viršininkas Wilhelm Canaris“, - teigia teorija, mananti buvus bendrininką. Pabrėžiami trys aspektai. R.Hess ir W.Canaris (1877-1945) buvo artimi draugai. Karinės žvalgybos viršininkas 1941-ųjų gegužės dešimtos naktį tikrai buvo Olborge. W.Canario pavardė figūruoja tarp nepavykusio atentato prieš Hitlerį 1944 metų liepą rengėjų.

Ekscentrikas Taueryje

Tuo pat po suėmimo Igl same R.Hess rašo dienoraštyje: „Pokalbis su hercogu Hamiltonu mane labai nuvylė. Su manimi kalbėjo ne kaip su

stipriausios pasaulio valstybės vadovo pavaduotoju, o kaip su paprasčiausiu pamišėliu.“ Pamišėliu? Tai turbūt per stiprus žodis. Tačiau faktas, kad Taueryje R.Hess elgėsi keistai.

„Nieko neatsimena arba nenori atsiminti. Nuolat skundžiasi sveikatos būkle, pasireiškia sunkios hipochondrijos simptomai. Dažnai užmiega letargo miegu, kuris trunka net kelias savaites, jo metu neištaria nė žodžio“, - rašoma gydytojo užrašuose.

Jų turinys tapo reikšmingas po to, kai 1945-ųjų lapkritį R.Hess paliko garsų Londono kalėjimą. Istorijos finalas - teismo procesas Niurnberge (1945 lapkritis - 1946 spalį), kuris baigėsi nuosprendžiu visiems sulaikytiems Hitlerio pakalikams.

Netikėtai griežta bausmė

„Neįtikėtina! Pro buvusius bičiulius ir kraštiečius praeidavo nemirktelejęs. Kartais prisimindavo kurį nors veidą, bet vengdavo ilgiau trunkančio pokalbio“, - keistą R.Hess elgesį pastebėjo teismo dalyviai. Procesas baigėsi keliais mirties nuosprendžiais, pavyzdžiui, maršalui Hermann Goring ar užsienio reikalų ministrui Joachimui von Ribbentropui, bausmėmis kalėti daugybę metų, pavyzdžiui, politikui, architektui Albertui Speerui ar admirolui Karl Donitz.

„Visi spėjo, kad R.Hess bus paleistas, nes pats nedalyvavo darant sunkiausius nusikaltimus. Be to, buvo įkalintas pačioje karo pradžioje!“ - sakė vienas proceso dalyvių, garsus Prancūzijos generolas Charles de Gaulle'is (1890-1970). Tačiau ir jis vėliau negalėjo nuslėpti nuostabos, kai iš Didžiosios Britanijos vyriausiojo teisėjo Geoffrey'aus Lawrence'o (1880-1971) lūpų išgirdo nelauktą nuosprendį: „R.Hess baudžiamas laisvės atėmimu iki gyvos galvos. Bausmę atliks Berlyno Špandau kalėjime.

Neturi išeiti į laisvę!

Iš kur tas žiaurumas? Šiuolaikinis Amerikos istorikas Clive'as Prince'as pateikia stulbinamai įtikinantį paaiškinimą: „Hessas iš Niurnbergo nebuvo tikrasis Hessas! Rudolfas Hessas Pirmajame pasauliniame kare kelis kartus buvo sužeistas, kartą vos nemirė, kai jam peršovė kairįjį plautį. Sudėtinga operacija išgelbėjo jo gyvybę, bet krūtinėje liko didelis randas. O Špandau kalinamas vyras neturėjo jokio pėdsako po šūvio į plautį. Tą patvirtina rentgeno nuotraukos.“ C.Prince'o nuomone, sąjungininkams rūpėjo, kad akyiai saugomas vyras jau niekada neišeitų į laisvę.

Kodėl britai, o vėliau ir sovietai reikalavo, kad R.Hess iki mirties liktų Špandau? Juk daug didesnius nusikaltėlius paleisdavo po karo prabėgus penkeriems ar dešimčiai metų. Nebent todėl, kad negalėtų papasakoti tikros savo istorijos?

Nenorėjo matytis su artimaisiais

„Hess, kuris atsidūrė Špandau 1947 metų liepos 14 dieną, pažinau kaip palūžusį žmogų, kuris apsitvėrė neįveikiamu barjeru, - šitaip prasideda Wolfgango Keitelio, vieno iš Špandau kalėjimo prižiūrėtojų, prisiminimai. - Hessas bijojo visko, kas galėtų sukrėsti jo vidaus pasaulį. Dažnai pasi-vaikščiojimo metu, kai virš galvos praskrisdavo lėktuvas, užsikimšdavo ausis ir užmerk-davo akis.“ Jo „globotinis“ išsiskyrė iš kitų kalinių dar vienu, sunkiai suprantamu, prašymu. „Maldauju jūsų, jokia būdu neleiskite, kad mane čia lankytų mano šeima“, - prašė prižiūrėtojo. Kodėl?

Žiauresni už gestapą

„Kalinys Nr. 7 skundžiasi stipriais pilvo skausmais. Prašau nedelsiant pervežti jį į ligoninę!“ - gydytojas aliarmavo kalėjimo administracijai 1969-ųjų kovo pabaigoje. Viršininkas sutiko ir vienintelis Špandau kalinys (paskutinius Hesso „kolegas“ Baldurą von Schirachą ir Albertą Speerą paleido 1966 metų spalį) pirmą kartą po dvidešimt dvejų metų atsidūrė už kalėjimo sienų. Tik tam, kad ligoninėje jam diagnozuotų trūkusių skrandžio opą. „Laisvę Hessui! Nebūkime žiauresni už gestapą!“ - tokiais šūkais netrukus prasidėjo humanitarinė kampanija, kuriai pritarė dvi iš keturių valstybių, atsakingų už kalinio Nr. 7 likimą: Prancūzija ir JAV. Didžioji Britanija tylėjo (ji žinojo priežastį). O Sovietų Sąjunga? Ji vis dar negalėjo atleisti R.Hess, kad Niurnbergo proceso metu paviešino vadinamojo Molotov-Ribbentrop pakto visą tekstą. „Jeigu kalinsime jį iki mirties, padarysime kankiniu, kurį dažniau prisimins

ne dėl jo nusikaltimų, bet dėl nežmoniško elgesio, tapusio jo mirties priežastimi“, - aštuntojo dešimtmečio pradžioje perspėjo Didžiosios Britanijos diplomatas Robertas de Burletas. Po keliolikos metų paaiškėjo, kad jis buvo teisas.

Ar tikrai jis turėjo mirti?

1987 metų pavasarį devyniasdešimt trejų metų kalinio Nr. 7 sveikatą eilinį kartą tikrino medikai. Patikrinimo duomenimis pacientas 1981 metais patyrė apopleksiją, dėl tos priežasties nusilpo regėjimas. Labai sunkiai rašo ir skaito. Tačiau visų pirma patvirtinta, kad „nors ir solidaus amžiaus, jis vis dar kupinas jėgų ir žvalus“. Šie pažymos žodžiai labai kontrastuoja su informacija apie tragediją, kuri įvyko Špandau tų pačių metų rugpjūčio 17 dieną. „R.Hess - kadaise Trečiojo Reicho antrasis asmuo - apie trečią valandą dienos nusižudė!“ - klykė Vokietijos laikraščių antraštės. Sensacija sukėlė abejonių ir spėliojimų bangą. Ne be pagrindo. Pagal policijos versiją, R.Hess pasikorė.

„Jis fiziškai neturėjo tokios galimybės. Dar daugiau, savižudybei prieštarauja mėlynių ant jo kaklo pobūdis“, - tai rodo tyrimas, kurio rezultatai rugsėjo 2 dieną buvo paskelbti dienraštyje „Die Zeit“. Įžvalgūs reporteriai padarė išvadą: „Hessą nužudė kažkuris iš jo prižiūrėtojų. Įsakymą davė neabejotinai kažkoks aukštas asmuo, turbūt todėl, kad Michailo Gorbačiovo Sovietų Sąjunga garsiai prabilo apie malonę kaliniui Nr. 7.“ Ką tokio galėjo išduoti R.Hess (arba jo antrininkas)? Kaip smarkiai tai kompromituotų Didžiąją Britaniją? Ar būtų galėję pakeisti Antrojo pasaulinio karo istoriją?

Trečiojo Reicho antrasis žmogus

R.Hess gimė vokiečio pirklio šeimoje Aleksandrijoje, Egipte. Pirmojo pasaulinio karo metu tarnavo Vokietijos armijoje, karui baigiantis tapo pilotu. Po karo studijavo Miuncheno universitete, kur buvo apdovanotas už darbą „Kaip atrodys žmogus, kuris sugrąžins Vokietijai didybę?“. R.Hess žinojo atsakymą ir 1923 metais, drauge su A.Hitleriu (1889-1945) dalyvavo vadinamajame Alaus puče. Jam nepavykus pabėgo į Austriją, vėliau savo noru grįžo į Bavariją ir kartu leido laiką Landsbergo kalėjime. Ten, pasak liudininkų, aktyviai prisidėjo rašant knygą „Mano kova“ („Mein Kampf“). Trečiojo dešimtmečio pabaigoje R.Hess jau figūravo kaip asmeninis A.Hitlerio sekretorius ir faktiškai Vokietijos darbininkų partijos (NSDAP), o nuo 1933-ųjų ir Trečiojo Reicho, antrasis asmuo.

HITLERIO IR STALINO PAKTAS – BALTA DĖMĖ

Irena Tumavičiūtė

Tokiu pavadinimu Vokietijos portalas *tagespiegel.de* paskelbė Berlyno Humboltų universiteto polonistikos profesoriaus emerito Heinrich Olschowski straipsnį. Dar prieš keletą metų niekšišiausio Sovietų Sąjungos ir hitlerinės Vokietijos sandorio dieną didžiuosiuose Vokietijos laikraščiuose objektyvus šio politinio įvykio ir abiejų diktatūrų nusikaltimų vertinimas buvo neįmanomas, nes kelioms kartoms buvo įdiegta, jog nacionalsocializmo nusikaltimai buvo daug baisesni už stalininio komunizmo. Taip manančių istorikų Vokietijoje yra ir šiandien. Bet pastaraisiais metais, ypač po 2008 m. Prahos deklaracijos pasirašymo, vis garsiau skamba tokių istorikų oponentų balsai. Heinrich Olschowsky yra vienas iš tokių oponentų. Pateikiame sutrumpintą profesoriaus straipsnį.

Rugpjūčio 23-iąją minime Hitlerio ir Stalino „šėtono pakta“. Užuot lyginę ir skaičiavę aukas, turėtume suvokti, jog Europai turėtų tapti nuostata prisiminti išgyventą abiejų diktatūrų patirtį.

Kaip deramai atminti abiejų XX a. totalitarinių diktatūrų — komunizmo ir nacionalsocializmo — aukas? Šis klausimas yra pernelyg svarbus ir sudėtingas, kad jį nekreiptume dėmesio. 1939 m. rugpjūčio 23-ioji, Hitlerio ir Stalino pakto pasirašymo data, yra tinkamiausia proga skirti jam dėmesio. Skirtingai nei Rytų Vidurio Europos kultūrinėje atmintyje, kairiojoje Vokietijos atminimo kultūroje šis paktas yra beveik tabu.

Atrodo, jog vis dar gyvuoja požiūris, nors jis neverbalizuojamas, jog antifašizmas ir antistalinizmas paneigia vienas kitą. 2009 m. balandžio mėn. Europos Parlamentas priėmė nutarimą paskelbti Europos atminimo dieną, kuri primintų hitlerinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos nepuolimo sutartį (beje, lietuviškame portale šis nutarimas nepaminėtas http://www.ltvirtove.lt/kalendorius.php?lt=rugpjutis_europos_diena_stalinizmo_ir_nacizmo_aukoms_atminti –I.T.)

Yra tam tikrų jėgų, kurios tam nutarimui nepritaria, esą jis vienašališkas, nes „tarnauja išimtinai politiniams interesams“ ir esą menkina holokaustą, rašė istorikas ir ilgametis antisemitizmo tyrinėjimo centro vadovas Wolfgang Benz. Nusišnekama

iki tiek, jog šio nutarimo idėja kilo tarp kažkokių JAV gyvenančių abejotinos reputacijos Baltijos šalių emigrantų, kurie tarnauja „karingiems antikomunistams“. Tokiu būdu visas reikalas įgauna įtartinumą, iš karto pagalvojame apie Baltijos šalių baronus ir žinomą stereotipą, jog emigrantai esą nieko nepamiršo ir nieko nepasimokė. Nekalbant apie tai, kad sovietinė propaganda išėivius iš Baltijos šalių mėgo šmeižti, išvadindama juos nacių kolaborantais. Taip pat nereikėtų nutylėti, jog minėtasis Europos Parlamento nutarimas pasitelkė 2008 m. birželį pasirašytą Prahos deklaraciją, tarp kurios signatarų yra Václav Havel, Joachim Gauck, Vytautas Landsbergis ir kiti žymūs politikai.

Stalino paktas atvėrė vartus į II pasaulinį karą

Galėtume paklausti, kiek ši data yra ypač svarbi? Hitlerio ir Stalino paktas atvėrė vartus į Antrąjį pasaulinį karą, jis palengvino Hitleriui Lenkijos užpuolimą 1939 m. rugsėjo 1 d. ir ilgam pakeitė Europos žemėlapį. Įvyko, kaip taikliai pastebėjo Bertolt Brecht, „ketvirtasis Lenkijos padalijimas“, o Lietuva, Latvija ir Estija buvo prievarta inkorporuotos į Sovietų Sąjungą. Begalei žmonių ir tautų tai buvo katastrofa: prasidėjo politinė unifikacija, rusifikacija, fizinis susidorojimas su vadovaujančiu elitu, tremtys. Netikėtas Stalino valdžios politikos posūkis kairuoliškoms idėjoms simpatizavusių vakariečių ideologines nuostatas apvertė aukštyn kojomis.

Taip atsitiko ir Brecht, kuris, pabėgęs nuo nacių, įvykius sekė iš Švedijos. Savo darbo žurnale jis rašė, jog, pasirašydama paktą, Sovietų Sąjunga pasaulio proletariato akyse užsikrovė „baisią fašizmui padarytos paslaugos stigmą.“ Kritika buvo išsakyta nedviprasmiškai ir tuo pat metu — vokiškai — abstrakčiai, nė žodeliu neužsimenant apie proletarus šalių, kurių likimas buvo taip veidmainiškai parduotas. Reaguodamas į *Pravdoje* paskelbtą straipsnį, kuriame Rytų Lenkijos okupacija buvo aiškinama kaip brolių slavų (baltarusių ir ukrainiečių) išvadavimas, Brecht pašiepdamas rašė, jog tas straipsnis atrodo taip, „lyg jį būtų revidavęs Hitleris“. Bet rašytojas vis dėlto nedrįso viešai paskelbti išvadų iš Stalino kritikos. Viskas liko

stalčiuje. Vėliau paskelbtoje Sebastian Haffner įžvalgioje Hitlerio ir Stalino strategijos analizėje („Šėtono paktas“, 1988) taip pat net neužsiminta apie lenkų, lietuvių, žydų, latvių, estų likimą — juk jie sumokėjo didžiausią kainą už diktatorių susitarimą.

Nuo pakto pasirašymo iki 1945 metų tris kartus keitėsi tų tautų pavergėjai, pavergimas nesibaigė ir po „Trečiojo“ Reicho kapituliacijos. Kelis dešimtmečius tos tautos negalėjo minėti pakto ir jo padarinių. Pasaulyje tuo metu įsigalėjo pilietinė taika tarp demokratinių Vakarų valstybių ir stalininės valstybės nugalėtojos. Vakariečiai, beveik niekada nedvejodami, perėmė sovietinę karo interpretaciją, nutylėdavo nemalonų bendrininkavimą per paktą, net kalbant apie Katynės žudynes sąmoningai buvo laikomasi Sovietų versijos. Morale ir tiesa buvo suspenduotos tarsi atsakomoji paslauga už Sovietų armijos indėlį į fašizmo sutriuškinimą.

Atsirado mitologizuota Vidurio Europos sąvoka

Susidarius tokioms aplinkybėms Rytų Vidurio Europos likimas dingo iš Vakarų politinių svarstymų ir moralinio dėmesio. Teritorijoje tarp Vokietijos ir Sovietų Rusijos pamažu įsitvirtino „mažų tautų“ sindromas — jos laikė save užmirštomis aukomis. Šis motyvas — varijuojamas sąmojingai ir be savigailos — aptinkamas lenkų poezijoje (Szymborska, Zagajewskis). Dar ir šiandien aiškiai matyti, kaip asimetriškai atsimenama kraštutinių skirtumų tarp rytinės ir vakarinės Europos dalies epocha. Tam turėtų padaryti galą bendra Europos atminimo diena.

Be to, dėmesio sutelkimas į emigrantus sugestijuoja, jog tas reikalas minėtųjų šalių visuomenei visiškai nerūpi. Iš tikrųjų yra priešingai. Nuo pirmųjų pokario metų iki šiol šiuo klausimu kalbėjo ir kalba žymūs intelektualai — Nobelio premijos laureatas lenkas Czeslaw Milosz, lietuvis Tomas Venclova ar Milan Kundera. Už savo pakantumą Stalinas leido, kad Hitleris jam sumokėtų tuo, kas nepriklausė nei vienam, nei kitam. Tarptautine teise pagrįstos sutartys, politinė moralė, etinės normos — visa tai buvo nustumta į šalį. Vienas kitam priešiški dvyniai pasauliui vieningai demonstravo: teisė — stipriojo pusėje (kieno jėga, to ir teisė). Galbūt tai ir paskatino Milosz kalbėti apie „visos Europos kultūros kompromitaciją“.

Visame pasaulyje išgarsė-

LR Seimo narys Arvydas Anušauskas (kairėje) ir LR ambasadorius JAV Ž.Pavilionis (dešinėje), minint Juodojo kaspino dieną, rugpjūčio 22 d. padėjo gėlių prie paminklo komunizmo aukoms atminti Washington D.C.

LR URM nuotr.

jusioje esė knygoje „Pavergtas protas“ (1951–1953) Czeslaw Milosz skyrių apie Baltijos tautas pradėjo tokiu epizodu. Milosz tekstai, gvildenantys lietuvių, latvių ir estų likimą, taip pat sovietinių priverčiamųjų darbo stovyklų kalinių dalį, vieną jo bičiulį, *Maskvos dialektikų* gerbėją, paskatino rašytoją perspėti: „Tavo dienų pabaigoje Jupiteris iškels pirštą ir tars: „Kvaily! Praleidai savo gyvenimą jaudindamasis dėl menkniekių!“ Menkniekių! Ar tai yra perspektyva, kuria šiandien norėtų vadovautis ir garsūs vokiečių istorikai?

Apie baltą dėmę savo tautiečių sąmonėje kalbėjo Tomas Venclova 2002 m. Vilniuje vykusiame susitikime su Nobelio premijos laureatais Milosz, Szymborska ir Günther Grass. T. Venclovos nuomone, ši balta dėmė atsirado ne tik dėl sovietinio režimo, kuris siekė ištrinti praeitį ir visuomenei įskiepyti mentalitetą be istorijos, čia pasireiškia ir prievartos aukų teisė nenorėti prisiminti išgyventų baisenybių. Be to, jis atkreipė dėmesį į paradoksalų totalios cenzūros efektą: „Atminimas tampa vienu mėgstamiausių nacionalizmo žodžių“, dėl ko jam esą gėda. Nes kategoriškas tautinės atminties kultas esą paralyžiuoja kultūrą, kuri tada primena „įstrigusią plokštelę“.

Būtų pernelyg smulkmeniška svarstyti, ar tai patvirtina vieną ar kitą totalitarizmo teoriją. Reikalo esmė — istorinis teisingumas. Todėl konkrečios ir ypatingos abiejų diktatūrų

patirties, kurią teko išgyventi Rytų Vidurio Europai, nereikia atsisakyti nelyginant kokios tuščios frazės, ją reikėtų integruoti į visos Europos atminimo nuostatą. Jokiu būdu nereikia skirtumų vienodinti, bet nebegali tęstis, kad akivaizdus šališkumas būtų skelbiamas esant norma.

Rytų europiečiai norėjo būti suprasti

Aštuntajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje mitologizuota Vidurio Europos sąvoka, sujungta su holokausto naratyvu, pateko į Vakarų pasaulį. Vakaruose, ypač Vakarų Vokietijoje, vis daugiau dėmesio buvo skiriama šoa (žydų katastrofos) analizavimui — taip rašoma Tony Judt ir Timothy Snyder knygoje „Pamąstymai apie XX amžių“. Vadovaujantis šiuo požiūriu, problemiška XX a. Rytų Vidurio Europos istorijos buvo palikta tiek, kiek ją buvo galima susieti su holokaustu. Į visa kitą buvo beveik nekreipiama dėmesio todėl ir liko nesuprantama. Dabar pašaliniam stebėtojui iš tiesų sunku išnarplioti sudėtingų socialinių, etninių, kultūrinių konfliktų ir įtamos kamuolį. Vadinasi, **Vakaruose šis pasaulis buvo reguliariai perrašomas pagal savo poreikius.** Galbūt stipriausias motyvas įsteigti tokią atminimo dieną buvo ne ketinimas sukurti konkuruojantį atminimą, bet Rytų europiečiai norėjo susilaukti ne tik atjautos (ir pinigų), jie norėjo būti

(Nukelta į 11 psl.)

LAIŠKAI

NETIKSLAUS PAVADINIMO PATIKSLINIMAS

Š. m. rugpjūčio 21 d., 6 v.v., Cleveland, Ohio, Šv. Kazimiero parapijoje veikianti Šventojo Vardo draugija surengė (pagal skelbimą) „metinę parapijos gegužinę“. Būtina paaiškinti, kad, nors ši gegužinė vyko mūsų parapijos sklype, ji buvo ne „parapijos gegužinė“, bet ją rengusios draugijos gegužinė. Jos tikslas buvo suburti parapijiečius pabendravimui.

Iėjimas į šią gegužinę buvo

\$5.00 ir kiekvienas atsilankęs gavo 5 šios draugijos mėnesines 50/50 loterijos bilietus kurių traukimas įvyko vėliau. Gegužinės dalyvius linksmino keliaujantis akordeonistas. Jie galėjo gardžiuotis karštom dešrelėm, mėsainiais ir jiems atitinkamais prieskoniais, o troškulį numalšinti gausiais gaiviais gėrimais. Visi dalyviai buvo raginami pripildyti savo lėkštes dar kartą – veltui! Šiame pobūvyje dalyvavo be-

Eilutė prie šilto maisto be paraginimo. A.V.Matulionio nuotr.

veik 50 žmonių. Toks skurdus atsilankymas, atrodo, jau tapo nepageidaujama „tradicija“,

kuri parapijos veiklą tik žlugdo. Gaila.

Algirdas V. Matulionis

„DIRVAI“ AUKOJO

I.Mickūnienė,	
Centerville, MA.....	50
S.Džiugas, Oak Lawn, IL.....	47
G.Kenter, Danbury, CT.....	45
S.Abraitis, Garrestville, OH	30
B.Veitas, Milton, IL.....	27
B.Navickas, Lemont, IL.....	26
D.Čipkus, Willoughby, OH.	25
D.Degesys,	
Gates Mills, OH.....	25
R.Zinas, Bethlehem, PA.....	20
J.Kliorys, Euclid, OH.....	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Gerbiamieji,
Siunčiu „Dirvai“ už vienus metus, prenumeratą ir auką.
Su malonumu skaitau.

Gražina Kenter

paliestų mūsų kiti palikimai. Iš tikrųjų tai mes esame pašaukti ir turėtume jausti pareigą visokiais būdais prisidėti ir saugoti šias mūsų vertybes ne tik sau, bet ir kitoms kartoms...

Pamąstykime, kaip čia mes atsiradome, ką mes čia darėme, ką mes čia kūrėme ir kokios mūsų privilegijos ir kokios mūsų pareigos?...

Viskas būtų galima, tik reikalingos lėšos. Aš noriu pakviesti visus Clevelando lietuvius prisidėti, kaip kas sugeba; gražia kalba, malda ar kaip nors kitaip, paveikiant Lietuvį Sodybos patikėtinių širdis, kad paskirtų reikalingas lėšas čia išvardintiems reikalams, kad lietuvių veikla ilgai klestėtų. Lietuvį Sodyba buvo sukurta tikrai pasišventusių clevelandiečių, kurie aukojo savo laiką ir savo lėšas. To darbo vaisiai turi atitekti teisėtiems palikuoniams – Clevelando lietuvių veiklai.

Dana Čipkienė

Gerb. Redaktoriau,
Vakar buvau Žemės gynėjų mitinge Kaune prie Laisvės paminklo. Ėjau Kauno tautininkų organizuotose eitynėse nuo Sporto halės iki Vienybės aikštės. Ne tiek ėjau, kiek fotografavau. Įspūdinga buvo matyti gal per tūkstančio žmonių užpildytą visą Parodos kalno šaligatvį, o vėliau Laisvės alėją.

Prie Laisvės paminklo ir aš kalbėjau, priminiau kaip mūsų tuometinė Lietuvių tautininkų frakcija 1995-1996 metais kovojome, kad nebūtų keičiamas

Konstitucijos 47-asis straipsnis. Priminiau M. Treinio, A.Baleženčio, K.Uokos ir savo kalbas, pareiškimus. Tik viskas tada liko be atgarsio. Tad dabar bandau kalbėti širdies, poezijos kalba.

Tad ta proga ir savo parąšytą eilėraštuką „Neparduot Lietuvos“ perskaičiau.

Signataras Leonas Milčius,
2013-08-25, Raudondvaris

NEPARDUOT LIETUVOS

- *Neišduok, neišduok Lietuvos, - meldė motina sūnų po karo, Dažė drobes žaliai, siuvo marškinius tartum berželiui. Kaip kitaip — tai drabužio spalva partizano, Kaip ir medžio miške, samanėlės, eglaitės prie kelio.*

Partizanai negrižo, bet žemės ir girios išliko, Liko vardas valstybės po metų ilgų atstatytas, Tik ir vėlei, juodas varnas prie Nemuno klykia — Lietuvos jos vaikams ateity, kaip tokios, nematyti!

Kas didžiūnams, kurie postuos pelninguose sėdi, Kad prašys ir gaudens — neparduok, neparduok Lietuvos! Neparduok žalių girių, savo gimtojo sodžiaus Neaiškiems atėjūnams iš šalies svetimos!

Nėr kam eiti į girią, o ir girios ne tavo, - Privatu, privatu! — skelbia žmogui grėsminga lenta. Kai nuo turto siekimo vieniems širdys ir akys aptemo, Nuo tada nemiela ir laisva gi kitiems Lietuva.

Neparduot Lietuvos — neparduoti jos žemių ir girių, Kad turėtų vaikai, o ir paukščiai, išskridę kur grįžti, Kad išliktų vieta nors trims milijonams lietuvių Prie Baltijos jūros, sausumos lopinėlis mažytis.

Leonas Milčius
2013-08-24

Atkelta iš 10 psl.

HITLERIO IR STALINO...

suprasti. Jie norėjo būti suprasti dėl savęs pačių ir unikalios savo patirties, o ne dėl vienokio ar kitokio Vakarų projekto. Benzo nuomone, užmirštų aukų grupių poreikis būti pastebėtomis yra legitimus ir patarnauja taikai. Bet jis mano, jog tos aukų grupės ims brautis į priekį ir sumanys holokausto nulemtose aukų hierarchijoje užimti joms nederamą vietą. Diferencijuoto istorijos vaizdo atstovai tikrai žino, kas yra „tikroji vieta“. Jie nustatė aukų hierarchiją ir mano, jog ją diktuoja gryna istorinė realybė. Tačiau man atrodo, jog tai yra ideologinis konstruktas, galima sakyti, sekuliarus monoteizmas. Mat, tas, kuris postuluoja aukų hierarchiją, neišvengiamai sukelia aukų grupų lenktyniavimą. Nes: kuri grupė susitais su tuo, kad jos netektys, kančios, niekinimas ir žeminimas būtų priskirti

antros ar trečios kategorijos aukoms? Tad kyla klausimas: ar būna reikšmingų ir dar reikšmingesnių kančių? Ar mums reikia aukų hierarchijos, kad galėtume padaryti moralinį istorinį nuosprendį?

Ne tik istorikams, bet ir atminimo kultūrą formuojančioms jėgoms reikėtų susimąstyti dėl skirtumo tarp mokslinės analizės bei interpretacijos ir tarp „pirminio patyrimo, kurio nebeįmanoma atkurti“. Taip būtų galima „suvesti pliuralistines atminimo erdves joms nesusimaišant“ (Reinhardas Koselleckas) ar neversti jų priskirti vieninteliui bendram vardikliui. Kitaip Rytų Vidurio Europos tautos, dabar jau gyvenančios laisvose, demokratinėse šalyse, turėtų savo kolektyvinę atmintį priderinti prie Vokietijos ar Rusijos interpretavimo modelių, jos turėtų susitaisyti su tuo, kad joms tektų klausytis pamokymų apie jų pačių patirtį ir apie tai, kokią atminimą joms puoselėti ir

ko geriau visiškai neatminti. Ir tai pateikiama lyg ir kaip sąlyg būti įrašytam lygia-teisiu Europos atminimo nuostatų nariu. Negi Europos Parlamentas klydo?Ar mums reikėtų pamiršti šėtono paktą dėl to, kad jo atminimo negalima atsieti nuo politinių svarstymų?

Rugpjūčio 24 d. Kaune vyko tautininkų organizuotos Žemės gynėjų eitynės.

L. Milčiaus nuotr.

RŪTA MEILUTYTĖ – DU PASAULIO JAUNIMO VARŽYBŲ AUKSO MEDALIAI PER VALANDĄ

Rūta Meilutytė - pasaulio plaukimo pirmenybių laimėtoja.

Reuters

*Now serving all Lithuanians in Ohio
as well as former Taupa members:*

**Latvian Cleveland
Credit Union**

1385 Andrews Avenue
Lakewood, OH 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net
www.latvianclevelandcu.org

*We offer personal service .
Savings, CD's, IRA's, loans,
online banking, direct deposit,
wires to Lietuva and more...*

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Puikiai pasaulio jaunimo plaukimo varžybose Dubajuje besivaržanti Rūta Meilutytė 100 metrų krūtine rungties finale finišavo pirma ir pagerinusi pasaulio jaunimo varžybų rekordą iškovojo jau antrąjį aukso medalį. Nepraėjus nei valandai lietuvė nugalėjo ir 200 metrų kompleksiniu būdu

AR LIETUVA SPORTININKAMS IŠMOKĖS MILIJONĄ LITŲ PREMIJŲ?

„Kas sakė, kad skaičius 13 yra nesėkmingas? Šie 2013-ieji Lietuvos sportui yra paklaikusiai sėkmingi – medaliais tiesiog lyja. Ir mes pasirengę atsidėkoti sportininkams už jų iškovotus apdovanojimus Vyriausybės numatytais premijomis, nors kai kurių atletų pergalės mus apstulbino“, – teigė jau mažiausiai milijoną premijoms turėsiantis išleisti Kūno kultūros ir sporto departamento (KKSD) direktorius Klemensas Rimšelis.

Per vasarą Lietuvos atletai sporto aštuolių maloniai varė iš proto – vos ne kas savaitę oro uostuose, autobusų ar traukinių stotyse buvo pasitinkami šalies sportininkai, vežantys apdovanojimus iš įvairiausio rango tarptautinių varžybų.

Garsiausi kol kas šių metų pergalių akordai – plaukikės Rūtos Meilutytės dvigubas triumfas pasaulio čempionate ir tik ką į Lietuvą pasaulio šiuolaikinės penkiakovės čempionais iš Taivano sugrįžę Laura Asadauskaitė-Zadneprovskienė ir Justinas Kinderis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu už planetos aukso ir sidabro R.Meilutytei priklauso 130 tūkst. litų premija, o penkiakovininkams premijoms KKSD turėtų atseikėti po 80 tūkst. litų.

finale ir pelnė jau trečiąjį aukso medalį.

Pasaulio, Europos ir olimpinė čempionė 100 m krūtine nuplaukė per 1 minutę 6.61 sekundės ir pagerino čempionatų rekordą. 0.75 sekundės lietuvei pralaimėjusi sidabru džiaugėsi britė Sophie Taylor (1:07.36), o bronza atiteko ukrainietei Viktorijai Solncevai, kuri nuo Lietuvos plaukikės atsiliko net 0.92 sekundės.

Lietuvė ir 200 metrų kompleksinio plaukimo finale gerino pasaulio jaunimo varžybų rekordus, distanciją įveikusi per 2 min. 12.32 sek. Ji aplenkė antroje vietoje likusią amerikietę Ellą Eastin bei daugiau nei dviem sekundėmis (2.04 sek.) – bronzą iškovojusią kanadietę Sydney Pickrem. Šis R. Meilutytės rezultatas net 1.37 sekundės geresnis nei pačiai priklausęs Lietuvos rekordas.

Lietuvė 50 metrų nugara rungties pusfinalyje finišavo per 28.78 sek. ir dar kartą pagerino Lietuvos rekordą. Atrankos plaukime lietuvė plaukė per 29.04 sek. ir 0.5 sekundės pagerino sau pačiai

priklausiusį Lietuvos rekordą.

Pusfinalio plaukime Rūta Meilutytė buvo ketvirta. Greičiau plaukė rusė Darija Ustinova (28.57 sek.), amerikietė Kathleen Baker (28.61 sek.) ir Gabrielle Fa'Amausili iš N. Zelandijos (28.68 sek.) R. Meilutytė rugpjūčio 29 d. atsisakė plaukti 50 m peteliške rungties finale.

Rūta Meilutytė Dubajuje anksčiau iškovojo jau tris medalius – rugpjūčio 27 d. aukso plaukdamas 50 m krūtine ir su Lietuvos komandos draugais džiaugėsi sidabru mišrioje 4 po 100 m kompleksinio plaukimo estafetėje, o rugpjūčio 28 d. tenkinosi sidabro medaliu 100 laisvu stiliumi nuotolyje.

Sidabro medalį Lietuvai šiose pirmenybėse jau iškovojo Danas Rapšys (100 m nugara), rugpjūčio 29 d. 50 m nugara rungties finale užėmė 7-ąją vietą. Lietuvis atstumą įveikė per 26.11 sek.

Deividas Margevičius 50 metrų peteliške rungties pusfinalyje užėmė ketvirtąją vietą ir pateko į finalą. Lietuvos laikas 24.15 sek.

15min.lt

litų. Iš viso KKSD kurčiųjų sporto geriausiems atstovams turi surasti papildomai 470 tūkst. litų.

„Dar pridėkite ir sėkmingus lietuvių studentų startus universiadeje – pergales iškovojuosiems sportininkams mes išmokėsime 217 tūkst. litų“, – dėliojo skaičius sporto ministras.

Daugiausia – 30 tūkst. litų gaus du auksus universiadeje laimėjęs kanojininkas Jevgenijus Šuklinas.

Tad tik susumavus pagrindinių vasaros sporto įvykių rezultatus, KKSD sportininkams privalo premijomis išmokėti apie milijoną litų. Tačiau dar nesibaigė pasaulio irklavimo pirmenybės, kelios kitų olimpiinių sporto šakų Europos ar pasaulio pirmenybės.

„Sportas – ne stichinė nelaimė ir iš Vyriausybės rezervo fondo pinigų mes negausime. Visos premijos bus iš mūsų asignavimų. Jei ir toliau taip sėkmingai mūsų šalies sportininkai į Lietuvą veš medalius, galime pristigti lėšų. Bet lanksčiai į viską žiūrėsime – galbūt mažą dalį premijų išmokėsime ne šiemet, o kitais metais. Bet tai tik kraštutinis atvejis – kol kas apie tai negalvojama“, – sakė K.Rimšelis.

15min.lt

**LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.**

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com